

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
SPECIALIOJI PEDAGOGIKA
VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. Prof. dr. Stefanija Ališauskienė (grupės vadovė), akademinės bendruomenės atstovė
2. Doc. dr. Irena Kaffemanienė, akademinės bendruomenės atstovė
3. Ugnė Dementavičiūtė, akademinės bendruomenės narė, studentų atstovė

Vertinimo koordinatorius – Aleksandras Kačanauskas

2024
Vilnius

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Specialioji pedagogika
Studijų kryptių grupė (-ės)	Ugdymo mokslai
Studijų kryptis (-ys)	Pedagogika
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji studijų pakopa
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3,5 metų studijos) Ištęstinė (4 metų studijos)
Studijų programos apimtis kreditais	210
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Ugdymo mokslų bakalauras, pedagogas

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. 2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	5
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	22
2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	24
2.4. STUDIJA VIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	27
2.5. DĖSTYTOJAI.....	29
2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI.....	31
2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS.....	32
III. REKOMENDACIJOS	34
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	35

I. IŽANGA

Ketinamą vykdyti pirmosios pakopos studijų programą *Specialioji pedagogika* (toliau – Programa, Studijų programa), kurią planuoja įgyvendinti Mykolo Romerio universitetas (toliau – Universitetas), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė.

Išorinio vertinimo tikslas – įvertinti ketinamos vykdyti studijų programos atitikimą galiojantiems teisės aktams bei Universiteto pasirengimą vykdyti šią studijų programą. Vertinant Programą, buvo remiamasi Universiteto pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu (toliau – Aprašas, Programos aprašas), jo priedais bei ekspertų vizito į Universitetą (2024 01 22) rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jo priedų analizės. Pateiktų dokumentų, susijusių su ketinama vykdyti studijų programa, taip pat, sausio 19 d. gautos papildomos informacijos apie MRU dėstytojus, vertinimo proceso metu įvyko keturi ekspertų grupės susitikimai bei trys ekspertų grupės susitikimai su SKVC atstovaujančiu vertinimo koordinatoriumi.

Vertinant Programą vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais, Švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1264; Pedagogų rengimo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. V54 (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. lapkričio 28 d. įsakymo Nr. V-1500 redakcija); Lietuvos profesijų klasifikatoriumi LPK 2012, patvirtintu Lietuvos

Respublikos ūkio ministro 2013 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 4-171 (suvestinė redakcija 2019-0330 - 2024-06-30); Švietimo sektoriaus ir bibliotekų veiklos profesiniu standartu, 2019 m. liepos 19 d. Nr. V1-143; Specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų teikimo ir kvalifikacinių reikalavimų nustatymo šios pagalbos teikėjams tvarkos aprašu, 2011 m. liepos 8 d. Nr. V-1228, Vilnius (suvestinė redakcija nuo 2020-08-04); taip pat Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašu, vertinamosiomis sritimis ir rodikliais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-835; Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodika (toliau – Metodika), patvirtinta SKVC direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149 (suvestinė redakcija nuo 2022-03-30) ir kitais galiojančiais normatyviniais teisės aktais.

2024 m. sausio 22 d. įvyko ekspertų grupės vizitas į Universitetą. Vizito metu ekspertai susitiko su Universiteto administracija, Programos aprašo rengimo grupe, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal programą numatomais rengti specialistais, taip pat asmenimis, atsakingais už programos materialiąją bazę. Vizito metu vyko materialiosios bazės apžiūra. Vizito pabaigoje Universiteto bendruomenės atstovai bei Programos aprašo rengėjai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimu.

Ekspertų grupė, susipažinusi su Programos aprašu ir priedais, įvertinusi Programos atitiktį teisės aktuose keliamiems reikalavimams, taip pat informaciją, gautą per susitikimus su Universiteto administracija, Aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais ir socialiniais partneriais, bei išanalizavusi dokumentuose pateiktą medžiagą ir įvertinusi žmonių išteklius, materialiąją ir metodinę ketinamos vykdyti studijų programos bazę, parengė Programos vertinimo išvadą.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiančiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.*

Ketiname vykdyti pirmosios pakopos studijų programos *Specialioji pedagogika* Apraše nurodytas tikslas - rengti aukštos kompetencijos specialiuosius pedagogus, gebančius atpažinti, vertinti, tenkinti ugdytinių individualiuosius gebėjimus ir specialiuosius ugdymosi ir socializacijos poreikius, teikti specialiąją pedagoginę pagalbą, taikant moksliskai pagrįstas ir inovatyvias edukacines technologijas, konsultuoti ugdymo proceso dalyvius ir kitus suinteresuotus asmenis ugdymo(si) klausimais, profesionaliai veikti kintančioje profesinėje aplinkoje ir, bendradarbiaujant su ugdymo proceso dalyviais, laiduoti veiksmingą ugdytinių ugdymą(si) bei spręsti įtraukiojo ir specialiojo ugdymo praktikoje išylančias problemas. Siekiant parengti specialiuosius pedagogus, Programoje numatyta pasiekti 15 studijų rezultatų.

Apraše akcentuojama, jog vienas iš trijų 2020 m. Švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintų Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų *kvalifikacijos tobulinimo* prioritetų (2020) yra skirtas kompetencijoms, reikalingoms veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinti.

Ekspertų pastebėjimu, Apraše akcentuojamos kvalifikacijos tobulinimo, bet ne specialistų rengimo kompetencijos, todėl jų nederėtų sieti su numatytais ketinamos vykdyti studijų Programos tikslais (pvz., Apraše nurodomi minėta prioriteta atliepiantys 1.3, 3.1, 3.2, 3.3 Programos studijų rezultatai).

Apraše taip pat nurodoma, jog orientuojamasi ir į patvirtintas Pedagoginių darbuotojų 2023–2025 metų prioritетines *kvalifikacijos tobulinimo* sritis, sietinas su skaitmeninių kompetencijų stiprinimu, padedančiu veiksmingiau siekti ugdymo(si) tikslų, efektyviau perteikti ugdymo turinį, naudojant skaitmeninį ugdymo turinį, priemones ir įrankius, bei nurodomos šio prioriteto sąsajos su Programos 3.4, 3.5 studijų rezultatais. Aukščiau paminėtų kvalifikacijos tobulinimo sričių taip pat nederėtų tiesiogiai sieti su bakalauro studijų programos tikslais.

Aprašant Programos atitikimą darbo rinkos poreikiams akcentuojama, kad Lietuvoje specialiosios pedagoginės pagalbos poreikis išaugo LR Seimui priėmus Švietimo įstatymo (2020) pakeitimus, naikinančius diskriminuojančias nuostatas bei kliūtis specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams lankyti artimiausią bendrojo ugdymo mokyklą ir gauti kokybišką ugdymą bei reikiama švietimo pagalbą. Programos Apraše analizuojami švietimo būklės pokyčiai, rodantys mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičiaus augimą šalyje, bei darbo rinkos pokyčiai, rodantys, kad specialiųjų pedagogų poreikis ir jų įsidarbinimo galimybės yra didelės, pvz., 2019 m. ir 2020 m. specialiųjų pedagogų trūko 24 savivaldybėse, 2021 m. - 29 savivaldybėse, o 2022 m. - 36 savivaldybėse.

Ekspertų vertinimu, švietimo būklės pokyčiai analizuojami pasitelkus patikimus informacijos šaltinius, t. y., remiantis kitų autorių atliktais tyrimais bei prieinama statistika. Tačiau pasigendama Programos rengėjų atliktų švietimo būklės analizės rezultatų.

Išanalizavus Programos aprašą ir įvertinus informaciją bei paaiškinimus, gautus susitikimuose su Programos rengėjais ir socialiniais partneriais, galima teigti, kad kai kurie Apraše (puntuose 6. ir 8.) numatyti studijų rezultatai siejami su mokyklų vadovų, pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų *kvalifikacijos tobulinimo* prioritetais, kurie nederą su pirmosios studijų pakopos specialiųjų pedagogų rengimo prioritetais dėl skirtingų tikslinių grupių (vienu atveju, jau dirbančių ugdymo įstaigų vadovų, pedagogų ir kt., kitu atveju, būsimų specialiųjų pedagogų – pirmosios pakopos studentų) bei

kompetencijų įgijimo lygmens (vienu atveju, kompetencijos tobulinimo, kitu – įgijimo). Pvz., nurodytas prioritetas kvalifikacijai tobulinti - *kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* apima tokias kryptis, kaip: *mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos; bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas*.¹ Pirmosios pakopos specialiųjų pedagogų rengimo prioritetai apima tokius kvalifikacinius reikalavimus, kaip: *specialiųjų ugdymosi poreikių lygio ir pobūdžio identifikavimas; asmens raidos ir jo aplinkos vertinimas; specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimo kryptių ir priemonių numatymas; specialiojo ugdymosi ir specialiosios pedagoginės pagalbos proceso organizavimas; ugdymo proceso dalyvių konsultavimas; ir kt.*²

Studijų tikslo ir daugelio numatytų rezultatų aktualumas, nors ir lakoniškai bei minimaliai argumentuotas, yra pagrįstas ir iš esmės atitinka visuomenės bei darbo rinkos poreikius.

Ketinosios vykdyti pirmosios pakopos studijų Programa siekiama rengti specialiuosius pedagogus, kurie, kaip nurodoma Apraše (13.), galės dirbti specialiaisiais pedagogais ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams skirtose mokyklose, ankstyvosios reabilitacijos tarnybose ir kitose įstaigose, teikiančiose specialiąją pedagoginę pagalbą.

Ekspertų manymu, derėtų paminėti, jog ketinamų rengti specialistų profesija nurodyta Lietuvos profesijų klasifikatoriuje (2013) - *specialusis pedagogas* (235201).

Programos apraše akcentuojamos Programos nuostatos, tokios kaip įtraukiojo švietimo prioritetai, augantis specialiosios pedagoginės pagalbos poreikis, rodo ir tinkamai pasirengusių specialiųjų pedagogų poreikį. Kaip pažymima Apraše, Programa grindžiama universalus dizaino principais ir šiuolaikinių, modernių technologijų taikymu, teikiant specialiąją pedagoginę pagalbą, ir nurodoma, kad siekiama rengti specialistą, išmanantį platų negalių, sutrikimų spektrą ir gebantį teikti „*specialiąją pagalbą*“ formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, švietimo pagalbos ir ugdymo centruose, mokinio namuose. Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimas nukreiptas į tiesioginius pagalbos gavėjus – specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius ugdytinius, taip pat jų tėvus (globėjus, rūpintojus), mokytojus, švietimo pagalbos specialistus.

Ekspertų vertinimu, Programos absolventų įsidarbinimo galimybės numatytos įvairiose ugdymo bei kitose įstaigose atliepia visuomenės ir darbo rinkos poreikius. Tačiau pasigendama aiškaus rengiamo specialisto – specialiojo pedagogo profesinės veiklos sričių išryškinimo, remiantis Lietuvoje galiojančių teisės aktų reikalavimais (Švietimo sektoriaus ir bibliotekų veiklos profesinis standartas, 2019 m. liepos 19 d. Nr. V1-143, Kvalifikacijos pavadinimas: Specialusis pedagogas LTKS VI). Programos orientacija į negalią ir sutrikimą bei specialiąją pagalbą (o ne specialiąją pedagoginę pagalbą) nedera su įtraukiojo ugdymo nuostatomis bei Lietuvos siekiu įtvirtinti socialinį negalios modelį.

Universitete pedagogikos ir edukologijos studijų kryptyse vykdoma po vieną pirmosios pakopos, profesinių pedagogikos studijų, antrosios ir trečiosios pakopos studijų programą. Pirmojoje studijų pakopoje vykdoma studijų programa *Socialinė pedagogika ir ugdymas karjerai*. Apraše išryškinami programų *Socialinė pedagogika ir ugdymas karjerai* bei ketinamos vykdyti programos *Specialioji pedagogika* skirtumai ir nurodoma, kad, rengiant socialinius pedagogus, remiamasi dokumentu *Dėl Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo*, TAR, 2016-

¹ *Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetai*. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. V-504.

² *Švietimo sektoriaus ir bibliotekų veiklos profesinis standartas*, 2019 m. liepos 19 d. Nr. V1-143, kvalifikacijos pavadinimas: Specialusis pedagogas LTKS VI.

11-03, Nr. 26187), o specialiuosius pedagogus dokumentu *Dėl Socialinės pedagoginės³ pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo*, TAR, 2017-08-30, Nr. 13823 (*ekspertų pastaba*: tokio dokumento nėra).

Ekspertų vertinimu, Universitete vykdomų programų skaičius kryptyje yra minimalus, racionalumas nepagrįstas. Programų vystymo galimybės kryptyje neatskleistos. Universitete ketinama vykdyti pirmosios pakopos studijų programa *Specialioji pedagogika* palyginta tik su to paties Universiteto jau vykdoma bakalauro studijų programa *Socialinė pedagogika*, nurodyti šių dviejų programų skirtumai. Su kituose universitetuose vykdomomis panašiomis ar analogiškoms studijų programomis ketinama vykdyti studijų Programa nepalyginta, jos originalumas ir unikalumas neišryškintas.

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.*

Programos Apraše (19.) nurodomi pagrindiniai Universiteto - MRU 2021–2023 m. strateginio plano tikslai, tokie kaip: pasaulinės rinkos orientuotų studijų rengimas; pažangus mokslas; socialinių inovacijų kūrimas; tvari tarptautinė plėtra; ir mokymosi visą gyvenimą skatinimas, ir teigiama, kad *Specialiosios pedagogikos* studijų programos tikslai bei numatomi studijų rezultatai dera su Universiteto veiklos tikslais ir strategija.

Ekspertų pastebėjimu, Programos apraše nurodyti pagrindiniai Universiteto strateginio plano (MRU 2021–2023 m. strateginis planas) tikslai yra praėjusio laikotarpio ir nesutampa su ketinamos vykdyti studijų programos laikotarpiu. Programos tikslų ir numatomų studijų rezultatų dermė su aukštosios mokyklos misija, veiklos tikslais ir strategija atskleista lakoniškai, menkai argumentuota. Nenurodyta, su kokiais konkrečiais Universiteto veiklos tikslais ir strategija numatyti ketinamos vykdyti studijų programos *Specialioji pedagogika* tikslai ir rezultatai dera, nenurodyta, kaip jie dera su Universiteto misija.

- *Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Remiantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų nauja redakcija, patvirtinta 2023 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. V-953, pirmosios pakopos studijų programos apimtis gali būti 180, 210 arba 240 studijų kreditų. Ketinamos vykdyti studijų Programos numatoma apimtis yra 210 studijų kreditų. Taip pat, remiantis Bendraisiais studijų vykdymo reikalavimais, krypties studijų (įskaitant praktiką ir baigiamojo darbo rengimą) rezultatams pasiekti Programoje skiriama ne mažiau kaip 120 studijų kreditų; bendra numatytų praktikų apimtis universitetinėse studijose turi sudaryti ne mažiau kaip 15 studijų kreditų. Ekspertai patvirtina, kad tai atitinka Bendruosius studijų vykdymo reikalavimus.

Ekspertų vertinimu, Programoje numatytas itin didelis skaičius programos studijų rezultatų (15), tačiau pasigendama numatytų specialiojo pedagogo veiklai būtinų studijų rezultatų: organizuoti specialiojo ugdymosi ir specialiosios pedagoginės pagalbos procesą; konsultuoti ugdymo proceso dalyvius (kaip numatyta Švietimo sektoriaus ir bibliotekų veiklos profesinis standartas, 2019 m. liepos 19 d. Nr. V1-143, Kvalifikacijos pavadinimas: specialusis pedagogas), nors Programos tikslė šios specialiajam pedagogui būtinos kompetencijos atsispindi. Svarbu pažymėti, kad 15 numatytų Programos studijų rezultatų ketinama įgyvendinti per 3,5 metų studijų laikotarpį (210 kreditų). Todėl kyla abejonių dėl Programos apimties pakankamumo numatytiems studijų rezultatams pasiekti.

Apraše pateiktą Programos struktūrą sudaro 2 bendrauniversitetiniai dalykai (12 kreditų), 24 krypties dalykai (198 kreditai); 5 pedagogikos studijų modulio dalykai, pedagoginių studijų baigiamasis darbas bei 5 pedagoginės praktikos. Pedagoginių studijų teorinės dalies dalykai sudaro 30 kreditų; 30 kreditų skiriama pedagoginėms praktikoms. Nurodoma, kad, nepriklausomai nuo studijų formos, studijų programos studijų dalykų apimtis yra vienoda. Studijų nuolatine forma vienerių metų apimtis

³ *Ekspertų pastaba*: nurodytas netikslus Dokumento pavadinimas.

60 kreditų; vieno semestro apimtis 30 kreditų. Studijų iššestine forma vienerių metų apimtis svyruoja nuo 48 iki 54 kreditų.

Apraše akcentuojama, kad Programos struktūra, studijų dalykų visuma ir jų tarpusavio loginiai ryšiai atitinka kiekybinius ir kokybinius kvalifikuoto specialiojo pedagogo, turinčio bakalauro kvalifikacinį laipsnį, akademinio ir profesinio rengimo kriterijus. Programos sandara bei studijų dalykų išdėstymo seka pateikta Aprašo 4 priede.

Išanalizavus Programos apraše ir prieduose bei susitikimuose su Programos rengėjais pateiktą informaciją, galima teigti, kad Programos sandara formaliuosius reikalavimus atitinka. Tačiau pasigendama studijų dalykų, priskirtų bendrauniversitetinėms, studijų krypties bei pedagogikos modulio studijoms, parinkimo bei išdėstymo kiekviename semestre bei per visą studijų laikotarpį loginės sekos argumentavimo. Ypač derėtų pagrįsti 7 semestro dalykų išdėstymo loginę seką, kuomet po *Bakalauro baigiamojo darbo rengimo* numatyta *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 3* ir dalyko *Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme* studijos. Programoje numatytų kontaktinių valandų apimtis nuolatinėse studijose vidutiniškai sudaro 23,5 proc. ir 20,5 proc. iššestinėse studijose. Atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus (*Švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1264*; toliau - ŠUSK), studijų programose turi būti planuojama kontaktinio darbo apimtis, kuri turi būti skiriama studijuoti būtinose studijų aplinkose ir situacijose, reikalaujančiose tiesioginės (ne virtualiosios) sąveikos su kitais studijų proceso dalyviais. Pirmosios studijų pakopos kontaktinio darbo apimtis turi būti ne mažesnė kaip 40 proc. (ŠUSK, 2015, 34.)⁴.

Ekspertų pastebėjimu, Apraše vadovautasi bendraisiais universitetinių studijų pirmosios pakopos, Europos aukštojo mokslo, Lietuvos Respublikos ir Universiteto teisės aktų ir kitų teisinių dokumentų, reglamentuojančių studijas, reikalavimais. Tačiau nepakankamai atsižvelgta į tarptautinius bei nacionalinius teisinius dokumentus bei reikalavimus, kurie yra specifiniai studijų programai *Specialioji pedagogika* (pvz., *Specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų teikimo ir kvalifikacinių reikalavimų nustatymo šios pagalbos teikėjams tvarkos aprašas*, 2011 m. liepos 8 d. Nr. V-1228, Vilnius; galiojanti suvestinė redakcija nuo 2020-08-04; *Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro direktoriaus 2019 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. V1-143 patvirtintu standartu*). Programoje numatytų kontaktinių valandų apimtis (23,5 proc. vietoje reikalavimo 40 proc.) neatitinka teisės aktuose įtvirtinto reikalavimo.

- *Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas*

Siekdami įvertinti Programos studijų rezultatų ir studijų dalykų rezultatų sąsajas, ekspertai sudarė matricą (1 lentelė), kurioje duomenys pateikti, remiantis Programos apraše pateiktais duomenimis ir prieduose (1 priedas) pateiktais dalykų aprašais.

1 lentelė

Programos studijų rezultatų ir studijų dalykų rezultatų sąsajos

Pastaba: Studijų krypties dalykai ■ Pedagoginių studijų dalykai ■ Bendrauniversitetiniai dalykai ■
(1 - Programos studijų rezultatai; 2 - Dalyko studijų rezultatai)

Studijų dalykai	Rezultatai										1	2						
	Žinios ir jų taikymas		Gebėjimai vykdyti tyrimus		Specialieji gebėjimai		Socialiniai gebėjimai		Asmeniniai gebėjimai						Studijų programos rezultatų skaičius dalyke (žymima+)	Dalyko rezultatų skaičius dalyke (žymima+)	Temų skaičius dalyke	Studijų kreditų skaičius dalyke
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2								

⁴ *Bendrieji studijų vykdymo reikalavimai*. Patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsak. V-1168: <...pirmosios pakopos <...> kontaktinio darbo (įskaitant nuotolinį) apimtis turi būti ne mažesnė kaip 20 <...> **jeigu krypties apraše nenustatyta kitaip** (21.1.). Remiantis šia nuostata, ekspertai vadovaujasi ŠUSK, 2015, p.34.

1 semestras														30
Vaiko teisių apsauga	+	+					+	+			3	3	8	3
Negalios fenomenas visuomenėje ir žmogaus teisių kontekste	+	+			+	+			+	+	4	10	6	6
Pedagogika ir ugdymo filosofija	+	+			+	+					3	3	7	6
Psichologija	+	+					+	+			3	7	8	6
Profesinė užsienio kalba			+	+			+	+			3	3	4	3
Specialiosios pedagogikos pagrindai	+	+									3	3	12	6
2 semestras														30
Raidos ir pedagoginė psichologija	+	+	+	+	+	+					3	3	11	6
Informacinės komunikacinės technologijos ugdyme					+	+					3	3	6	6
Profesinė užsienio kalba [3]			+	+			+	+			3	3	4	3
Vaikų, turinčių intelekto sutrikimus, ugdymas					+	+		+			5	5	15	6
Įtraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai	+	+			+	+			+	+	4	8	5	6
Stebimoji specialiojo pedagogo praktika	+	+			+	+	+	+	+	+	4	8	5	3
3 semestras														30
Ankstyvasis vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas					+	+	+	+			3	5	9	6
Vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimus, ugdymas					+	+	+	+			5	5	8	6
Vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimus, ugdymas					+	+	+	+			5	9	6	6
Neuropsichologijos pagrindai	+	+	+	+							2	3	10	6
Specialiojo pedagogo asistento praktika	+	+			+	+	+	+	+	+	5	10	3	6

										+				
4 semestras													30	
Vaikų, turinčių regos sutrikimus ir kurčneregystę, ugdymas					+	+	+	+			5	9	6	6
Vaikų, turinčių klausos sutrikimus, ugdymas					+	+	+	+			5	6	9	6
Sisteminis vaiko pažinimas ir psichopedagoginis vertinimas	+	+			+	+					3	3	10	6
Vaikų, turinčių kompleksinę negalią, ugdymas					+	+	+	+			5	6	7	6
Alternatyvioji ir augmentinė komunikacija	+	+			+	+	+	+			3	5	4	3
Sociokultūrinio ugdymo pagrindai	+	+							+	+	3	6	7	3
	+	+												
5 semestras													30	
Vaikų, turinčių judesio ir padėties sutrikimus, ugdymas					+	+	+	+			5	10	6	6
Profesinė specialiojo pedagogo praktika 1	+	+			+	+	+	+	+	+	6	14	3	6
Universaliu dizainu ir technologijomis grįšto mokymosi kūrimas ir vertinimas					+	+					2	3	6	6
Žaidybinių metodų ir technologijų					+	+					2	4	6	6

Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas					+	+	+	+			4	13	12	6
6 semestras														
Socialinių įgūdžių ugdymas					+	+	+	+			3	5	8	3
Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai	+		+	+							2	4	7	6
Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2	+	+	+		+	+	+	+	+	+	8	14	3	9
Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas					+	+	+	+			5	8	7	6
Pedagoginių studijų baigiamasis darbas			+	+							2	4	1	3
Lyderystė ugdymo procese	+	+			+	+	+	+			5	10	6	3
7 semestras														
Tyrimo duomenų apdorojimo programos			+	+							2	3	5	3
Bakalauro baigiamasis darbas	+	+	+	+							5	5		15
Profesinė specialiojo pedagogo praktika 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	9	20	3	6
Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme	+	+			+	+	+	+			1	5	5	6

Ekspertų sudaryta 1 lentelė, parengta išanalizavus Aprašo 3 lentelėje nurodytus Programos studijų rezultatus ir studijų dalykų aprašuose (1 priedas) pateiktas studijų programos rezultatų ir dalykų rezultatų sąsajas, leido pastebėti tokius neatitikimus:

- Programos studijų dalykuose per mažai dėmesio skiriama būsimų specialiųjų pedagogų asmeninių gebėjimų ugdymuisi; nenumatytas žinių įgijimas dalykuose, susijusiuose su vaikų, turinčių X sutrikimų, ugdymu; tačiau nepagrįstai numatytas žinių įgijimas per praktikas bei bakalauro baigiamojo darbo rengimą.
- Studijų dalykas *Sociokultūrinio ugdymo pagrindai* priskirtas studijų krypties dalykams, tačiau nenumatytas nei vienas studijų programos rezultatas, susijęs su specialiais gebėjimais; dalyko apraše Programos rezultatai ne visiškai dera su studijų dalyko rezultatais:
 - ✓ Programos rezultatui 1.2 *Žinios ir jų taikymas* pasiekti numatyti tokie dalyko rezultatai: *Studentai gebės planuoti sociokultūrines veiklas ...>*; *Studentai gebės parengti sociokultūrinį projektą* turėtų būti priskirti dalyko specialiesiems gebėjimais;
 - ✓ Programos rezultatui 1.3 *Žinios ir jų taikymas* nepagrįstai priskirti dalyko socialiniai gebėjimai, tokie kaip: *Studentai gebės bendrauti su skirtingas negalias turinčių vaikų grupėmis, analizuoti sociokultūrinio darbo specifiką, procesą bei metodus pagal ugdymo įstaigos specifiką ir tipą*;
 - ✓ Programos rezultatui 5.2 *Asmeniniai gebėjimai* priskirtas dalyko rezultatas *Studentai gebės analizuoti vaikų, turinčių negalią, kultūrinių stigmų ir diskriminacijos apraiškų sociokultūrinius faktorius*, kuris turėtų būti priskirtas dalyko specialiesiems gebėjimams; taip pat programos rezultatui 5.2 *Asmeniniai gebėjimai* priskirtas dalyko rezultatas *Studentai gebės bendradarbiauti su kultūros ir meno įstaigomis, taip pat rasti ir kaupti informaciją apie kultūrinių ar meninių veiklų pasiūlą ir paklausą*, turėtų būti siejamas su socialiniais gebėjimais.
- Studijų dalyko *Žaidybinimo metodai ir technologijos* turinys pagrįstas teorinių žinių įgijimu, tačiau nei vienas *žinių ir jų taikymo* programos rezultatas šiam dalykui nepriskirtas. Dalyko studijose numatyti specialieji gebėjimai nesusiję su specialiojo pedagogo veiklai būtiniais specialiaisiais gebėjimais (pvz., *gebės aprašyti bei modeliuoti žaidybinimo paremtas edukacinio progreso sistemas; gebės rasti bei panaudoti technologinius sprendimus, kuriant mokymo(-si) ir karjeros valdymo turinį; ir pan.*).
- Studijų dalyke *Itraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai* numatyti du studijų dalyko rezultatai formuluojami kaip *Žinios ir jų taikymas*, tačiau priskiriami Programos rezultatams *Specialieji gebėjimai* (1) ir *Asmeniniai gebėjimai* (1).
- Studijų dalyko apraše *Lyderystė ugdymo procese* pastebėti tokie neatitikimai:
 - ✓ Studijų programos rezultatams 1.2 ir 1.3 *Žinios ir jų taikymas* priskiriami dalyko temų turinio neatitinkantys specialiųjų gebėjimų rezultatai, tokie kaip: *Gebės atpažinti ir analizuoti ugdytinio specialiuosius poreikius ir kylančias socialines problemas; Gebės diegti ir plėtoti naujausias lyderystės tendencijas sprendžiant sunkumus, susijusius su specialiosios pedagoginės pagalbos teikimu; Gebės analizuoti specialiųjų poreikių mokinių mokymo ir mokymosi dėsningumus <...>*;
 - ✓ Programos rezultatui 3.5 *Specialieji gebėjimai* priskiriamas dalyko temų turinio neatitinkantis rezultatas: *Gebės projektuoti ugdytinius motyvuojantį ugdymo turinį, panaudojant įvairius ugdytinių iniciatyvas skatinančius įrankius*;
 - ✓ Programos rezultatui 4.1 *Socialiniai gebėjimai* priskiriami dalyko temų turinio neatitinkantys rezultatai: *Gebės komunikuoti, bendrauti ir bendradarbiauti kurdamas universaliu dizainu grįstą ugdymo(-si) aplinką mokykloje; Gebės modeliuoti pokyčius teikiant specialiąją pedagoginę pagalbą...>*;
 - ✓ Pasikartojantys dalyko studijų rezultatai: *Gebės komunikuoti, bendrauti ir bendradarbiauti kurdamas universaliu dizainu grįstą ugdymo(-si) aplinką mokykloje; Gebės bendrauti ir*

bendradarbiauti su visais ugdymo proceso dalyviais; Gebės bendrauti ir bendradarbiauti su įvairiomis institucijomis <...>.

- Studijų dalykui *Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme* priskirtas Programos rezultatas 3.4. *Specialieji gebėjimai* neatitinka dalyko studijų rezultatų. Dalyko studijų tikslas ir numatomi rezultatai nėra būdingi specialiojo pedagogo veiklai, pvz., *Gebės taikyti teorines meno terapijos žinias įvairaus tipo ugdymo institucijose, ar bendruomenėje; Išmanys meno terapijų (muzikos, dramos, dailės ir šokio/judesio) metodus; Gebės analizuoti meno terapijos metodų specifika, <...> ir kt.). Ekspertų pastebėjimu, specialūs pedagogas nėra rengiamas būti meno terapeutu. Meno terapeuto profesijai keliami kiti specifiniai reikalavimai; meno terapeutas veiklą gali vykdyti kartu su asmens sveikatos priežiūros specialistais ir tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje.⁵*
- Studijų dalykui *Negalios fenomenas visuomenėje ir žmogaus teisių kontekste* priskirtas Programos rezultatas 1.3 *Žinios ir jų taikymas* nepagrįstai siejamas su dalyko rezultatais - specialiojo pedagogo specialiaisiais gebėjimais: *Gebės kompleksiskai analizuoti ir vertinti ugdytinio individualiuosius ugdymosi poreikius <...>; Gebės planuoti, organizuoti ir teikti specialiąją pedagoginę pagalbą <...>.* Šie numatyti gebėjimai neatitinka dalyko turinio. Programos rezultatui 3.2 *Specialieji gebėjimai* priskiriamas dalyko turinio neatitinkantis dalyko rezultatas: *Modeliuos ugdymo turinį ir pagalbos procesą <...>.*
- Studijų dalyke *Neuropsichologijos pagrindai* numatytam Programos rezultatui 2.1 *Gebėjimas atlikti tyrimus* priskiriamas dalyko rezultatas *Gebės atlikti kognityvinių funkcijų formavimosi normaliąją bei individualių skirtumų neuropsichologinę analizę turėtų būti įvardijamas kaip specialūs gebėjimas, o ne gebėjimas atlikti tyrimus.*
- Studijų dalyke *Vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimus, ugdymas* numatytam Programos rezultatui 3.2 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirtas studijų dalyko žinių lygmens rezultatas: *Žinos šiuolaikines švietimo, įtraukiojo ugdymo teorines nuostatas ir principus<...>.*
- Studijų dalyke *Vaikų, turinčių intelekto sutrikimus, ugdymas* numatytam Programos rezultatui 3.1 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirtas dalyko žinių lygmens rezultatas *Supras intelekto sutrikimo etiologiją, specialiųjų ugdymosi poreikių pobūdį tarptautiniame ir nacionaliniame asmenų, turinčių intelekto sutrikimą, ugdymo sistemų ir ugdymo raidos kontekste.*
- Studijų dalyko apraše *Vaikų, turinčių judesio ir padėties sutrikimus, ugdymas* pastebėti tokie neatitikimai:
 - ✓ Programos rezultatui 3.1 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirti du dalyko rezultatai *Gebėjimas atlikti tyrimus*, bandant susieti tyrimų gebėjimus su specialiaisiais gebėjimais: *Gebės analizuoti ir taikyti mokslo žiniomis grindžiamas metodikas...>; Gebės analizuoti Lietuvos ir pasaulio mokslinių tyrimų išvadas...>;*
 - ✓ Programos rezultatui 3.4 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirtas dalyko žinių lygmens rezultatas: *Išmanys alternatyvius komunikacijos būdus, priemones, gebės taikyti informacines ir komunikacines technologijas;*

⁵ *Meno terapeuto veiklos reikalavimų aprašas, nauja redakcija.* Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-2740, 2020-11-26. Meno terapija – muzikos terapija, dailės terapija ar šokio-judesio terapijų (3.4). Dailės terapeutui, muzikos terapeutui ir šokio-judesio terapeutui nurodyti atskiri profesiniai reikalavimai (1115p.; 16-19 p.; 21-25p.). Meno terapeutas veiklą vykdo kartu su asmens sveikatos priežiūros specialistais ir **tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje**, turinčioje įstaigos asmens sveikatos priežiūros veiklos licenciją, suteikiančią teisę teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir meno terapeutas (9. punktas).

- ✓ Programos rezultatui *Socialiniai gebėjimai* nepagrįstai priskirtas studijų dalyko rezultatas *Asmeniniai gebėjimai: vadovausis profesine etika, neperžengiant profesinės kompetencijos ribų...>*.
- Studijų dalyko *Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas* apraše numatytam Programos rezultatui 3.1 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirtas dalyko *žinių lygmens* rezultatas: *Išmanys vaikų kalbos raidos ypatumus*; Programos rezultatui 3.5 *Specialieji gebėjimai* priskirtas dalyko *žinių lygmens* rezultatas: *Žinos šiuolaikines švietimo, įtraukiojo ugdymo teorines nuostatas...>*.
- Studijų dalyko *Vaikų, turinčių kompleksinę negalią, ugdymas* apraše numatytam Programos rezultatui 3.1 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirtas dalyko *žinių lygmens* rezultatas: *Gebės apibūdinti ir paaiškinti kompleksinius sutrikimus, jų priežastis, raišką...>*.
- Studijų dalyko *Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas* apraše numatytam Programos rezultatui 3.2 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirtas dalyko *žinių lygmens* rezultatas: *Gebės suprasti neuroįvairovės prigimtį, mokymosi skirtumus ir priežastis...>*.
- Studijų dalyko *Vaikų, turinčių regos sutrikimus ir kurčneregystę, ugdymas* apraše pateiktas turinys yra itin platus, kompleksinis, kadangi įprastai *kurčneregystė* yra atskirai išskiriama negalia. Šio dalyko apraše pastebėti tokie netikslumai:
 - ✓ Programos rezultatui 3.1 *Specialieji gebėjimai* nepagrįstai priskirtas dalyko *žinių lygmens* rezultatas *Gebės apibūdinti ir paaiškinti vaikų, turinčių regos sutrikimus, kurčneregystę, raidos ypatumus, jų psichosocialines ir edukacines charakteristikas...>*;
 - ✓ Programos rezultatui *Socialiniai gebėjimai* nepagrįstai priskirtas dalyko *asmeninių gebėjimų* rezultatas *Vadovausis profesine etika, pagarbos žmogaus teisėms nuostatomis, gebės refleksyviai vertinti savo profesinę veiklą...>*.
- Studijų dalyko *Pedagoginių studijų baigiamasis darbas* apraše tiriamiesiems Programos gebėjimams nepagrįstai priskirtas *asmeninis gebėjimas* *Gebės sistemiškai, argumentuotai reflektuoti savo kompetencijas, jų pasiekimo lygmenis ir tobulinimosi poreikius ir perspektyvas*.
- Studijų dalyko *Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai* apraše dalyko rezultatas *Gebėjimai atlikti tyrimus (Gebės atlikti literatūros paiešką ir teorinės literatūros apžvalgą)* sietinas su Programos rezultatu *Žinios ir jų taikymas*.
- Studijų dalyko *Bakalauro baigiamasis darbas* apraše trys dalyko rezultatai formuluojami kaip *Gebėjimai vykdyti tyrimus*, tačiau siejami su Programos rezultatais *Žinios ir jų taikymas*. *Ekspertų pastebėjimu*, specialiojo pedagogo veiklai būtinų specialiųjų gebėjimų ugdymo(si) pasigendama tokių dalykų studijose, kaip: *Specialiosios pedagogikos pagrindai; Neuropsichologijos pagrindai; Žaidybinimo metodai ir technologijos*; kai kuriuose studijų dalykuose ugdomi specialiojo pedagogo veiklai nebūdingi specialieji gebėjimai, pvz.: *Vaiko teisių apsauga; Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme; Lyderystė ugdymo procese*.

Taip pat pastebėta, kad nepagrįstai *žinių lygmens* rezultatai nenumatomi tokių dalykų studijose, kaip: *Informacinės komunikacinės technologijos ugdyme; Universaliu dizainu ir technologijomis grįsto mokymosi kūrimas ir vertinimas; Socialinių įgūdžių ugdymas; Ankstyvasis vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas; Vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių intelekto sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių judesio ir padėties sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių klausos sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių kompleksinę negalią, ugdymas; Vaikų, turinčių regos sutrikimus ir kurčneregystę, ugdymas; Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas; Žaidybinimo metodai ir technologijos*.

Atlikta analizė leidžia teigti, kad trūksta aiškumo susiejant studijų programos ir dalyko studijų rezultatus - dalykų rezultatai priskiriami jų neatitinkantiems Programos rezultatams. Tai pastebima tokiuose dalykuose, kaip: *Sociokultūrinio ugdymo pagrindai; Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme; Įtraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai; Neuropsichologijos pagrindai; Vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių intelekto sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių judesio ir padėties sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių kompleksinę negalią, ugdymas; Vaikų, turinčių regos sutrikimus ir kurčneregystę, ugdymas; Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas; Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai; Lyderystė ugdymo procese; Negalios fenomenas visuomenėje ir žmogaus teisių kontekste; Bakalauro baigiamasis darbas.*

Analizuojant Programos studijų dalykų aprašus (1 priedas), išryškėjo tolygumo ir dermės stoka tarp kai kurių dalykų studijų kreditų ir numatytų dalyko rezultatų apimties, pvz.,

- dalyko apimtis 6 kreditai, o numatomų rezultatų tik 3 arba 4 tokiuose dalykuose, kaip: *Pedagogika ir ugdymo filosofija; Informacinės komunikacinės technologijos ugdyme; Neuropsichologijos pagrindai; Raidos ir pedagoginė psichologija; Sisteminiis vaiko pažinimas ir psichopedagoginis vertinimas; Specialiosios pedagogikos pagrindai; Universaliu dizainu ir technologijomis grįsto mokymosi kūrimas ir vertinimas; Žaidybinimo metodai ir technologijos; Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai;*
- dalyko apimtis 6 kreditai, o numatomų rezultatų 9 šiuose dalykuose: *Vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių regos sutrikimus ir kurčneregystę, ugdymas;*
- dalyko apimtis 6 kreditai, o numatomų rezultatų 10 tokiuose dalykuose, kaip: *Negalios fenomenas visuomenėje ir žmogaus teisių kontekste; Specialiojo pedagogo asistento praktika; Vaikų, turinčių judesio ir padėties sutrikimus, ugdymas;*
- dalyko apimtis 6 kreditai, numatomų rezultatų 13 dalyke *Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas;*
- dalyko apimtis 6 kreditai, o numatomų rezultatų 14 tokiuose dalykuose, kaip: *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 1; Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2;*
- dalyko apimtis 6 kreditai, o numatomų dalyko *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 3* siekiamų rezultatų net 20, t. y., praktikos rezultatų numatyta daugiau nei visos Programos rezultatų (15);
- dalyko apimtis 9 kreditai, o numatomų rezultatų 14 dalyke *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2;*
- dalyko apimtis 3 kreditai, o numatomų rezultatų gerokai daugiau, pvz., 5 rezultatai numatyti dalykuose *Alternatyvioji ir augmentinė komunikacija; Socialinių įgūdžių ugdymas*); 6 rezultatai numatyti dalyke *Sociokultūrinio ugdymo pagrindai*; 8 rezultatai numatyti dalyke *Stebimoji specialiojo pedagogo praktika*); 10 rezultatų numatyta pasiekti dalyke *Lyderystė ugdymo procese.*

Ekspertų vertinimu, išryškėja suderinamumo stoka tarp Programos rezultatų ir dalykų studijų rezultatų; neišlaikomas balansas tarp daugumos studijų krypties dalykų apimties kreditais ir numatomų dalykų studijų rezultatų skaičiaus.

Numatomų studijų rezultatų ir vertinimo metodų analizė atskleidė tam tikrus neatitikimus:

- kai kurių dalykų (pvz., dalyko *Neuropsichologijos pagrindai*) aprašų turinyje neatsispindi specialiojo pedagogo specialiųjų gebėjimų ugdymas(is). Nurodomi studijų metodai labiau siejami su teorinių žinių ugdymu (*įtraukianti paskaita, seminarai, diskusijos, savarankiškas literatūros studijavimas ir apibendrintas jos pristatymas užsiėmimų metu...>*). Tik nedidelę dalį dalyko studijų metodų sudaro darbas mažose grupėse, ieškant bendro sprendimo ar analizuojant probleminę situaciją bei praktinės užduotys. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad visos savarankiškų

studijų užduotys (mokslinės literatūros skaitymas, pranešimų rengimas), numatomi rezultatai bei vertinimo metodai yra žinių lygmens (*testas, atvirojo ir uždarojo tipo užduotys / klausimai, pranešimas*). *Ekspertų pastebėjimu*, šio dalyko studijų turinys ir metodai menkai siejasi su specialiojo pedagogo veiklai būtinais specialiaisiais gebėjimais;

- dalyko *Negalios fenomenas visuomenėje ir žmogaus teisių kontekste* apraše pateikti studijų rezultatai neatitinka dalyko turinio (numatytų temų).

Mokymo(si) ir vertinimo metodų suderinamumo analizė atskleidė, kad kai kurių dalykų užduočių sąsajos su numatomais studijų rezultatais-įgyjamomis specialiojo pedagogo kompetencijomis yra nepakankamai aiškios. Dalykų aprašuose nurodomi studijų metodai ne visiškai atitinka siekiamus dalyko studijų rezultatus, pvz.:

- dalyko *Negalios fenomenas visuomenėje...>* numatyti rezultatai (*kompleksiškai analizuoti ir vertinti ugdytinio individualiuosius ugdymosi poreikius; planuoti, organizuoti ir teikti specialiąją pedagoginę pagalbą...>* kelia abejonių, kaip parinktos dalyko temos ir studijų metodai, tokie kaip: *įtraukianti paskaita, literatūros ir dokumentų analizė, diskusija, atvejo analizė, mokymasis bendradarbiaujant, refleksija* bei vertinimo metodai (*individualių praktinių užduočių atlikimas ir pristatymas; atvirų ir uždarų klausimų testas*) užtikrins specialiųjų gebėjimų ugdymąsi;
- dalyko *Specialiosios pedagogikos pagrindai* apraše numatytų ugdyti kompetencijų sąsajos su studijų metodais taip pat nepakankamai aiškios, pvz., stebėdamas ir analizuodamas teorinių konstrukčių ir mokslinių pasiekimų sąsajas, *gebės planuoti specialiąją pedagoginę pagalbą, taikant inovatyvias pagalbos formas, sistemas ir priemones*. Numatytos dalyko temos su šiuo gebėjimu taip pat nėra susijusios, todėl abejotina, ar šio gebėjimo ugdymuisi parinkti tinkami studijų metodai (*debatai, diskusija, įtraukianti paskaita, literatūros ir dokumentų analizė ir kt.*) ir vertinimo metodai / dalyko užduotys (*egzaminas - teorinių žinių tikrinimas; individualus namų darbas, kurio turinys neaiškus*). Šio dalyko tema *Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ikiprofesinis ir profesinis ugdymas, rengimas(is) perėjimui į suaugusiųjų gyvenimą (10 tema)* nevisiškai dera su specialiojo pedagogo veikla;
- dalyko *Raidos ir pedagoginė psichologija* numatytiems studijų rezultatams įgyti (pvz., *gebės apibūdinti vertinimo tikslus, kriterijus, tipus ir parinkti optimaliausių mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo strategiją...>*; *gebės apibūdinti individualius mokymo(si) skirtumus ir pateikti rekomendacijas...>* parinktos ne visiškai tinkamos užduotys., t.y., visose temose dominuoja ta pati užduotis - *mokslinės literatūros skaitymas, pranešimų rengimas*. Neaiškus ir atsiskaitymo užduočių turinys (*pateiktis / pristatymas; užduočių atlikimas seminarų metu*) bei vertinimo kriterijai. Orientuojamasi tik į studento aktyvumą seminaruose, tačiau neaišku, kokias kompetencijas studentas turi pademonstruoti, kas ir kaip bus vertinama;
- dalyko *Įtraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai* apraše numatytas studijų metodas *mokymasis bendradarbiaujant*, tačiau vertinamas *individualių užduočių parengimas ir pristatymas*.

Pasigendama kai kurių užduočių turinio kokybės vertinimo kriterijų, pvz.,

- dalyko *Universaliu dizainu ir technologijomis grįsto mokymosi...>* užduočių turinys ir vertinimo kriterijai neaiškūs. Nesutampa savarankiškų studijų užduotys su nurodyta vertinimo strategija, pvz., nurodytas *užduočių atlikimas seminarų metu*, tačiau vertinimo kriterijai nepateikti, todėl neaišku, kokios kompetencijos įgyjamos ir kaip jos vertinamos. *Ekspertų pastebėjimu*, 6 kreditų studijų dalykui numatyta per mažai studijų rezultatų. Pastebėta, kad kai kurios šio dalyko temos dubliuojamos su dalyko *Įtraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai* temomis;
- dalyko *Žaidybinių metodai ir technologijos* apraše numatytų rezultatų ir paskaitų temų formuluotės kelia abejonių dėl įgyjamų kompetencijų praktinio pritaikomumo specialiojo pedagogo darbe. Visos temos studijuojamos tais pačiais studijų metodais (*įtraukianti paskaita,*

praktiniai darbai, grupinis darbas, atvejo analizė). Vertinimo strategija neaiški, atsiskaitymų užduotys nesutampa su studentų savarankiškų studijų užduotimis, pvz., darbų demonstravimas (nėra darbų demonstravimo užduoties turinio, neaiškūs turinio kokybės vertinimo kriterijai). Privalomi studijų šaltiniai neatitinka studijų programos *Specialioji pedagogika*;

- dalyko *Socialinių įgūdžių ugdymas* turinys ir ugdomos kompetencijos labiau dera su socialinių pedagogų nei specialiųjų pedagogų rengimu. Pvz., numatomas rezultatas *Studentai gebės modeliuoti socialinių ir asmeninių įgūdžių...*> yra tiesiogiai susijęs su socialinio pedagogo profesine veikla. Šiame dalyke nepakankamai aiški vertinimo strategija (pvz., nurodytas *užduočių atlikimas seminarų metu*, tačiau neaišku, kiek ir kokių temų užduočių turi atlikti studentai; kokie kiekvienos užduoties turinio kokybės vertinimo kriterijai). Be to, į dalyką *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2* integruota dalyko *Socialinių įgūdžių ugdymas* užduotis *projektas*, tačiau nenurodyta projekto tema, neaiškūs turinys ir kokybės vertinimo kriterijai. Neaišku, kaip ši projekto užduotis dera su specialiojo pedagogo praktikos užduotimis. Ekspertų pastebėjimu, šiam 3 kreditų studijų dalykui numatyta užduočių apimtis bei privalomos literatūros sąrašas yra per dideli. Dalis privalomos literatūros šaltinių nesusijusi su specialiojo pedagogo kompetencijų ugdymusi;
- dalyko *Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas* temų tikslingumas neaiškūs, pvz., 4 tema *Balso sutrikimai...*>; 5 tema *Rašomosios kalbos sutrikimai* (penktame semestre numatytas dalykas *Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas*, kurio turinys įprastai turi apimti ir rašomosios kalbos sutrikimus). Nepakankamai aiški šio dalyko studijų vertinimo strategija, nenurodytas numatytų *užduočių atlikimo* seminarų metu bei *rašto darbo* turinys ir kokybės vertinimo kriterijai. Privalomos literatūros sąrašas kai kurių nurodytų šaltinių (3. *Disleksijos archipelagas*; 5. *Specifiniai mokymosi sutrikimai ir vaiko socializacija*) sąsajos su šiuo studijų dalyku neaiškios, kadangi šie šaltiniai labiau atitinka dalyko *Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas* turinį;
- dalyko *Lyderystė...*> apraše pastebėti pasikartojantys studijų rezultatai: *Gebės komunikuoti, bendrauti ir bendradarbiauti kurdamas universaliu dizainu grįstą ugdymo(-si) aplinką mokykloje*; *Gebės bendrauti ir bendradarbiauti su visais ugdymo proceso dalyviais*; *Gebės bendrauti ir bendradarbiauti su įvairiomis institucijomis...*>. Šiems rezultatams pasiekti studijų užduotys nenumatytos; numatytas vertinimas (*kaupiamoji vertinimo sistema*) nėra apibūdintas, kas konkrečiai bus vertinama, neaiškūs užduočių turinio kokybės vertinimo kriterijai. Ekspertų pastebėjimu, trijų kreditų studijų dalykui numatyta per daug privalomos literatūros (9 šaltiniai).

Taip pat pastebėta, kad kai kurių skirtingų dalykų aprašuose yra pasikartojančių arba dubliuojančių temų, pvz., tokiuose dalykuose, kaip:

- *Itraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai / Universaliu dizainu ir technologijomis grįsto mokymosi turinio kūrimas ir vertinimas* (UDM temos);
- *Vaikų, turinčių judesio ir padėties sutrikimus, ugdymas / Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas* (kalbos ir komunikacijos sutrikimų temos);
- *Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas / Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas*;
- *Vaikų, turinčių kompleksinę negalią, ugdymas / Vaikų, turinčių regos sutrikimus ir kurčneregystę, ugdymas* (kurčneregystė - atskirai išskiriama negalia⁶);
- *Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai / Tyrimo duomenų apdorojimo programos*.

⁶ Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašas. (2011). *Valstybės žinios*, 2011-07-21, Nr. 93-4428, suvestinė redakcija nuo 2013-08-04.

Ekspertų vertinimu, studijų dalykuose numatyta pernelyg daug studijų metodų, kurių dėmė su studijų rezultatais ir vertinimo metodais abejotina. Pasigendama Programos studijų rezultatų suderinamumo su nemažos dalies dalykų studijų rezultatais bei mokymo(si) ir vertinimo metodais.

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(si) įvertinimas.*

Nuolatinė studijų programos dalykai išdėstyti septyniuose semestruose.⁷

Pirmo semestro studijų turinys sudarytas iš studijų krypties dalykų (3), pedagoginių studijų dalyko (1) ir bendrauniversitetinių dalykų (2) derinio, daugiausiai dėmesio teikiant žinių įgijimui (remiantis pateiktais Programos studijų rezultatais; žr. šio dokumento 1 lentelę). Numatyta, kad studijuodami pedagoginių studijų ir studijų krypties dalykus (*Pedagogika ir ugdymo filosofija; Vaiko teisių apsauga; Negalios fenomenas; Specialiosios pedagogikos pagrindai*) studentai įgis žinių, susijusių su šiuolaikinėmis švietimo, įtraukiojo ir specialiojo ugdymo teorinėmis nuostatomis ir principais ir gebės juos kūrybiškai taikyti praktinėse specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo situacijose. Studijuodami bendrauniversitetinį dalyką *Psichologija*, studentai turėtų išmokti taikyti profesinės veiklos mokslinius pasiekimus ir tarpdisciplinines žinias ugdymo procese. Dalykas *Profesinė užsienio kalba* turėtų padėti išsiugdyti gebėjimą atrinkti aktualią profesinę informaciją iš įvairių šaltinių ir ją valdyti.

Ekspertų pastebėjimu, studijų krypties dalykuose *Vaiko teisių apsauga* ir *Specialiosios pedagogikos pagrindai* specialiųjų gebėjimų įgijimas nenumatytas, tačiau nepagrįstai numatyta, kad specialiųjų gebėjimų studentai įgis studijuodami pedagoginių studijų dalyką *Pedagogika ir ugdymo filosofija*. Konstruojant studijų krypties dalykus, juose numatant siekiamus rezultatus ir turinį, svarbu išlaikyti logiką, kad studijuodami studentai įgytų specialiųjų gebėjimų.

Antrame semestre studijuojami dalykai, priskirti pedagoginių studijų moduliui (3), bendrauniversitetinėms (1) ir studijų krypties studijoms (2). Visuose šiame semestre studijuojamuose dalykuose (išskyrus dalyką *Profesinė užsienio kalba*) nurodyta, kad studentai įgis *specialiųjų gebėjimų*, tokių kaip: identifikuoti ir vertinti vaikų raidos ypatumus, jų individualius gebėjimus ir specialiuosius ugdymosi poreikius, jų raišką ir tenkinimo realijas tikslingai parenkant ir taikant vertinimo strategijas ir metodus (*Raidos ir pedagoginė psichologija*), taikyti šiuolaikines edukacines technologijas (*Informacinės komunikacinės technologijos ugdyme; Vaikų, turinčių intelekto sutrikimus, ugdymas*); vertinti ugdytinio ugdymosi pasiekimus ir pažangą, ugdomosios veiklos ir teikiamos pagalbos veiksmingumą ir kokybę; kurti saugią, tolerantišką, atvirą, įtraukiančią, motyvuojančią, bebarjerę ugdymo(si) aplinką, modeliuoti ugdymo turinį ir pagalbos procesą (*Vaikų, turinčių intelekto sutrikimus, ugdymas; Įtraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai*). Taip pat antrame semestre suplanuota *Stebimoji specialiojo pedagogo praktika*, per kurią nepagrįstai numatyta, kad studentai įgis žinių, susijusių su šiuolaikinėmis švietimo, įtraukiojo ir specialiojo ugdymo teorinėmis nuostatomis, bei specialiųjų gebėjimų identifikuoti ir vertinti vaikų raidos ypatumus.

Trečiame ir ketvirtame semestruose numatyti studijų krypties dalykai. Visuose trečio semestro dalykuose (išskyrus *Neuropsichologijos pagrindai*) bei ketvirto semestro dalykuose (*Vaikų, turinčių regos sutrikimus ir kurčneregystę, ugdymas; Vaikų, turinčių klausos sutrikimus, ugdymas; Vaikų, turinčių kompleksinę negalią, ugdymas*) nurodoma, jog studentai įgis specialiųjų gebėjimų bei socialinių gebėjimų. Minėtuose dalykuose žinių ir jų taikymo gebėjimų įgijimas nenumatytas. Tačiau nepagrįstai numatyta, kad žinių studentai įgis per *Specialiojo pedagogo asistento praktiką* trečiame semestre. Daugelyje paminėtų studijų krypties dalykų pasigendama asmeninių gebėjimų įgijimo (numatyta tik per *Specialiojo pedagogo asistento praktiką* trečiame semestre bei dalyko *Sociokultūrinio ugdymo pagrindai* studijas ketvirtame semestre).

⁷ Iššestinių studijų programos turinys analogiškas; dalykai išdėstyti aštuoniuose semestruose.

Penktame semestre numatyti studijų krypties dalykai bei pedagoginėms studijoms priskirtas dalykas *Universaliu dizainu ir technologijomis grįsto mokymosi turinio kūrimas ir vertinimas*. Visuose dalykuose numatyta, jog studentai įgis specialiųjų gebėjimų, tačiau žinių įgijimas nepagrįstai numatytas tik per *Profesinę specialiojo pedagogo praktiką 1*.

Ekspertų vertinimu, penktame semestre numatytuose studijų dalykuose svarbu įgyti ne tik specialiųjų gebėjimų, bet ir žinių, tačiau praktikos paprastai nėra orientuotos į žinių įgijimą.

Šeštame semestre studijuojami tokie studijų krypties dalykai, kaip: *Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai; Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas; bei Lyderystė ugdymo procese*; taip pat pedagoginio modulio dalykai *Socialinių įgūdžių ugdymas, Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2* ir *Pedagoginių studijų baigiamasis darbas*. Dauguma šešto semestro dalykų numato ugdyti specialiuosius gebėjimus, išskyrus dalyką *Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai* bei *Baigiamasis pedagoginių studijų darbas*. Septintame semestre studijų krypties dalykai priskirti dalykų studijos derinamos su *Bakalauro baigiamojo darbu rengimu*, kuriame numatyta įgyti žinių ir tyrimų gebėjimų, tačiau specialiųjų gebėjimų įgyti nenumatyta.

Programoje numatytos penkios praktikos. Iš viso praktikoms skiriama 30 studijų kreditų. *Stebimoji specialiojo pedagogo praktika* (3 kreditai) numatyta antrame semestre; antroji *Specialiojo pedagogo asistento praktika* (6 kreditai) - trečiame semestre; trečioji *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 1* (6 kreditai) - penktame semestre; ketvirtoji *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2* (9 kreditai) - šeštame semestre; penktoji *Profesinė specialiojo pedagogo praktika 3* (6 kreditai) - septintame semestre.

Ekspertai, išanalizavę Aprašą, praktikų aprašus (1 priedas) bei kitus dokumentus, pastebi, jog Apraše (168.) nurodoma, kad <...Universitetas turi tinkamą studentų praktikos organizavimo tvarką...>. Tačiau Apraše pasigendama aiškios praktikų koncepcijos ir kiekvienos praktikos pagrįsto detalizavimo. Pateikti numatytų praktikų dalykų aprašai beveik nesiskiria savo turiniu, todėl sudėtinga išvelgti kiekvienos praktikos tikslų skirtumus, praktikų paskirtis, studentų praktinių kompetencijų „auginimą“ per visas praktikas. *Ekspertai*, išanalizavę praktikų dalykų aprašus, 2 lentelėje pateikia numatytų praktikų specifiką.

2 lentelė

Programoje numatytų praktikų specifiką

Nr.	Praktikos pavadinimas ir kreditai	Praktikos specifiką
1.	Stebimoji specialiojo pedagogo praktika [6]	Nepagrįstos realizavimo galimybės tokių numatomų stebimosios praktikos rezultatų, kaip: <i>Specialiojo pedagogo veikloje atpažįsta kūrybiškai taikomas specialiosios ir šiuolaikinės pedagogikos strategijas</i> (iki praktikos nestudijuota); <i>Gebės analizuoti ir praktikoje identifikuoti individualiuosius vaiko poreikius</i> (iki praktikos studijuoti tik du specialiosios pedagogikos dalykai (<i>Specialiosios pedagogikos pagrindai; Vaikų, turinčių intelekto sutrikimą, ugdymas</i>); <i>Gebės atpažinti praktikoje taikomas ugdymo metodikas, taikomas specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams</i> (dar nestudijuota). Numatytos praktikos užduotys neatitinka numatomų gebėjimų ugdymosi. <i>Praktikos vieta, trukmė, valandų skaičius nenurodomas.</i>

2.	Specialiojo pedagogo asistento praktika [6]	Nurodytas šios praktikos tikslas iš esmės toks pat kaip profesinių specialiojo pedagogo praktikų 1, 2, 3. Taip pat pastebėta, kad praktikos užduoties <i>Individualios pagalbos plano parengimas</i> vertinimas nenumatytas. Numatytos užduoties <i>Kompetencijų aplanko rengimas</i> turinys ir vertinimo kriterijai neaiškūs. Nurodyta daug privalomos literatūros šaltinių, tačiau jų paskirtis atliekant asistento praktiką, nepaaiškinta. Praktikoms vieta, trukmė, valandų skaičius nenurodomas.
3. 4. 5.	Profesinė specialiojo pedagogo praktika 1[6] Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2 [9] Profesinė specialiojo pedagogo praktika 3 [6]	Dalykų <i>Profesinė specialiojo pedagogo praktika 1, 2, 3</i> tikslai ir numatomi rezultatai iš esmės niekuo nesiskiria, kiekvienos praktikos specifika neišryškinta. Vienas iš pastebimų skirtumų yra tai, jog skiriasi dalykui <i>Profesinė specialiojo pedagogo praktika 2</i> skirti kreditai (9), kai pirmajai ir trečiajai praktikai skirta po 6 studijų kreditus. Praktikų tikslai ir studijų rezultatai nepakankamai aiškūs. Visoms šioms praktikoms skirta vienodai ir daug kontaktinių / auditorinių valandų, pvz., 6 val. skirtos paskaitoms <i>Įvadas į praktiką. Specialiojo pedagogo praktikos tikslo, užduočių pateikimas, praktikos individualaus plano parengimas</i> ; seminarams skirta dar 12 val., iš jų 4 val. skirtos tai pačiai įvadinei temai, ir 8 val. skirtos specialiojo pedagogo praktikos ataskaitai ir refleksijai. Praktikų dalykų aprašuose pastebėti dalykiniai netikslumai (vietoj specialiojo pedagogo pagalbos nurodyta <i>specialioji pagalba</i>). Nepakankamai aiškiai apibūdintas praktikų užduoties (veiklos tyrimo) turinys ir vertinimo kriterijai. Nepakankamai aiškiai apibūdintas <i>Veiklos tyrimo</i> ir <i>Kompetencijų aplanko</i> turinys ir vertinimo kriterijai. Nurodyta daug privalomos literatūros šaltinių, tačiau pasigendama paaiškinimo, kokių tikslų jie turėtų būti naudojami. Nei vienos iš numatytų praktikos vietos, trukmė ir valandų skaičius nenurodomas.

Ekspertų pastebėjimu, numatytas teorinių žinių įgijimas per *Stebimąją praktiką* antrame semestre bei *Specialiojo pedagogo asistento praktiką* trečiame semestre, taip pat *Specialiojo pedagogo profesines praktikas 1, 2, 3* penktame, šeštame ir septintame semestruose nedera su praktikos paskirtimi. Remiantis Pedagogų rengimo reglamentu (2023 m. lapkričio 28 d. įsakymo Nr. V-1500 redakcija), pedagoginė praktika apibūdinama kaip *profesijos kompetencijoms ugdyti skirta privaloma studijų dalis, įgyvendinama praktikos įstaigoje, sudarančioje praktinio mokymo bei studijų integravimo galimybes ir užtikrinančioje būtiną pagalbą pedagoginę praktiką atliekančiam studentui* (2.4 ir 20.5 punktai).

Būtinai žinių ir jų taikymo įgijimas nenumatytas daugumoje studijų krypties dalykų, o kai kuriuose studijų krypties priskirtuose dalykuose nenumatyta įgyti specialiųjų gebėjimų (pvz., *Neuropsichologijos pagrindai, Sociokultūrinio ugdymo pagrindai, Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai, Tyrimo duomenų apdorojimo programos, Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme, Bakalauro baigiamasis darbas*).

Kita vertus, specialiųjų gebėjimų planuojama įgyti dalykuose, kurie nepriskirti studijų krypties blokui (pvz., *Raidos ir pedagoginė psichologija, Universaliu dizainu ir technologijomis grįsto mokymosi turinio kūrimas ir vertinimas; Socialinių įgūdžių ugdymas*).

Pasigendama dėmesio asmeninių gebėjimų įgijimui. Šių gebėjimų įgyti numatyta per pedagogines praktikas.

Atlikta analizė parodė, kad kai kurių dalykų įtraukimo į studijų krypties dalykų bloką tikslingumas nepagrįstas, pvz., tokių dalykų, kaip: *Vaiko teisių apsauga, Sociokultūrinio ugdymo pagrindai*,

Žaidybinimo metodai ir technologijos, Kiekybiniai ir kokybiniai metodai, Lyderystė ugdymo procese, Tyrimo duomenų apdorojimo programos, Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme (t. y., 7 studijų dalykai iš 24 numatytų).

Ekspertai, išanalizavę Apraše pateiktą informaciją, taip pat dalykų aprašus bei kitus rengėjų pateiktus priedus bei įvertinę Programos studijų rezultatų bei dalykų rezultatų sąsajas, taip pat mokymosi ir vertinimo metodų dermę bei dalykų turinį, daro prielaidą, kad dalykų visuma yra nepakankama studentui išsiugdyti kompetencijas, būtinas specialiojo pedagogo profesijai.

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatomus studijų rezultatus įvertinimas.*

Apraše nurodoma, kad Universitete sudarytos sąlygos atskirus studijų dalykus studijuoti individualiai. Studentams, studijuojantiems atskirą dalyką individualiai, studijos nuotoliniu būdu yra organizuojamos numatant individualias arba nedidelių grupių konsultacijas su dėstytojais (Microsoft Teams ir kt.). Apraše taip pat nurodyta, kad studijų programoje studentai galės pasirinkti praktikos atlikimo vietą pagal savo interesus tiek Lietuvoje, tiek užsienyje (pagal Erasmus + programą praktikai), taip pat pasirinkti baigiamojo darbo temą pagal savo interesus specialiosios pedagogikos srityje.

Aprašo, priedų ir kitų pateiktų vertinti dokumentų, taip pat vizito metu gautos informacijos analizė leidžia teigti, kad viena numatyta individualizavimo galimybė yra baigiamojo darbo temos pasirinkimas pagal kiekvieno interesus specialiosios pedagogikos srityje. Programoje laisvai pasirenkami dalykai nenumatyti. Ekspertų manymu, būtų tikslinga išsamiau paaiškinti ir atskleisti galimybes ir aplinkybes visiems studentams, kaip nurodyta Apraše, studijuoti individualiai. Taip pat būtų tikslinga pateikti specialiojo pedagogo praktikos koncepciją ir pagrįsti, kaip studentų pasirinktos praktikos vietos pagal kiekvieno interesus derės su praktikos koncepcija, kiekvienos praktikos numatytais tikslais ir pan.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Studijų programa numatyta atliepti didelį specialiųjų pedagogų poreikį Lietuvoje.
2. Programos apraše akcentuojamos universalios dizaino mokymuisi, įtraukiojo ugdymo bei inovatyvių technologijų taikymo priemonės.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Programos turinys grindžiamas orientacija į sutrikimą ir specialiąją pagalbą, neišryškinant socialinio negalios modelio bei specialiosios pedagoginės pagalbos. Orientacija į sutrikimą nederina su programos Apraše akcentuojamo įtraukiojo ugdymo nuostatomis bei Lietuvos siekiu įtvirtinti socialinį negalios modelį.
2. Studijų krypties dalykų bloko sudėtis bei studijų krypties dalykų ir praktikų turinys nesuformuotas taip, kad Programos studijų turinys užtikrintų specialiajam pedagogui būtinas kompetencijas.
3. Programos sandara, turinys bei kontaktinių ir savarankiškų studijų valandų santykis nėra tinkamai suformuotas, laikantis teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų.
4. Programos rezultatai nepakankamai suderinti su daugelio studijų dalykų rezultatais. Taip pat studijų metodai nepakankamai suderinti su vertinimo metodais, atsižvelgiant į numatytus dalyko studijų rezultatus ir turinį, bei nesubalansuoti su daugumos studijų krypties dalykų apimtimi kreditais ir numatomų dalykų rezultatų skaičiumi.

2.2 . MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

- *Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusio mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.*

Programos Apraše nurodoma, kad Edukologijos ir socialinio darbo instituto (toliau – ESDI), kuriame ketinama įgyvendinti studijų Programą, tiriamoji veikla edukologijos kryptyje vykdoma laikantis Edukologijos mokslo krypties mokslo programos strategijos ir MTEP veiklos gairių, įtrauktų į Universiteto strateginį planą.

Programos rengėjų teigimu, Universiteto mokslininkai aktyviai dalyvauja įvairiose tarptautinėse asociacijose, tokiose kaip: *Nordic-Baltic Regional Resource Centre, International Council on Social Welfare, Postdoctoral Fellowship program FWO-PDOC; European Association for Research on Adolescence, International Society for the Study of Behavioural Development* ir kt., tačiau ekspertų pastebėjimu, šių asociacijų mokslinė orientacija nėra tiesiogiai siejama su specialiosios pedagogikos srities specifika.

Apraše nurodoma, kad Universiteto tyrėjai įgyvendina mokslinius projektus, kurie prisideda prie naujų žinių kūrimo, atliepian švietimo ir ugdymo iššūkius. Paminėti tokie projektai, kaip: *Veiksmingo mokymo(si) paieška: skirtingų mokymo būdų ir mokinių esminių psichologinių poreikių tenkinimo sąveikos dinamika; Švietimo inovacijos ir STEAM sričių plėtra bendrajame ugdyme; Seksualinės prievartos, patirtos vaikystėje, atskleidimas: paplitimo vertinimas ir lietuviškos simuliuotos interviu platformos (EIT) versijos kūrimas; The Platform for Sharing, Initiating, and Learning Citizen Science in Europe (Nr. 824580), H2020 projektas Biodiversity and Transformative Change for plural and nature-positive societies (Nr. 101081923).*

Ekspertų pastebėjimu, Universiteto mokslininkai dalyvauja Europos šalių mokslininkų asociacijose, įgyvendina nacionalinius ir tarptautinius mokslinių tyrimų projektus, kurie savo tematika orientuoti į socialinės pedagogikos srities problematiką. Nurodytos asociacijos bei įgyvendinami projektai nėra tiesiogiai susiję su studijų programa *Specialioji pedagogika*.

Apraše nurodoma, kad analizuojamu laikotarpiu ESDI tyrėjai laikėsi rekomendacijų, pateiktų lyginamajame MTEP ekspertų vertinime (2018), kuriame ESDI MTEP veikla įvertinta 3 balais iš 5 galimų. Tačiau, atsižvelgiant į tai, jog Programa pateikta vertinti po 2023 m. atlikto aukštųjų mokyklų vykdomos mokslo veiklos palyginamojo įvertinimo, būtų tikslinga pateikti ne 2018, bet 2023 m. įvertinimo rezultatus, kurie atspindi praėjusio penkmečio veiklos kokybę. Remiantis Lietuvos mokslo tarybos viešai skelbiama informacija⁸, kurioje pateikta vertinimo ataskaita (anglų k.) (toliau - Ataskaita), Universitete edukologijos krypties tyrimai orientuoti į tokias tematikas: *Besimokančiųjų gerovė bei Inovatyvios ugdymo technologijos mokymesi visą gyvenimą*. Ataskaitoje nurodoma, kad mokslininkai per vertinamąjį penkerių metų laikotarpį publikavo šešias reikšmingas publikacijas: dvi knygas, išleistas leidykloje Peter Lang and Springer; vieną skyrių knygoje, išleistoje Cambridge Scholars Publishing leidykloje; vieną mokslinį straipsnį žurnale *Studies in Higher Education* (Q1); vieną mokslinį straipsnį tarptautiniame regioniniame žurnale ir vieną lietuvių ir anglų kalbomis leidžiamame žurnale. Ataskaitoje taip pat pažymėta, kad Universiteto edukologijos krypties tyrėjai dalyvauja Europos šalių tyrėjų konferencijose (pvz., ECER). Ataskaitoje pateikta rekomendacija aktyviau dalyvauti mokslinių žurnalų veikloje (pvz., recenzavimo, sudarymo) bei tarptautinių edukologijos mokslo asociacijų veikloje. Taip pat rekomenduota aktyviau rengti tarptautinius edukologijos mokslo projektus, juose dalyvauti, kadangi per vertinamąjį laikotarpį įgyvendinti tik šeši projektai, finansuoti iš nacionalinių fondų ir agentūrų lėšų. Palyginamojo vertinimo ataskaitoje

⁸ <https://lmt.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/1/AZ1G-Ihb9m8.pdf>

nurodoma, kad Universitete yra gana daug edukologijos krypties doktorantų, tačiau per vertinamąjį laikotarpį tik septyni doktorantai apgynė disertacijas.

Remiantis Ataskaita, Universiteto edukologijos krypties tyrimų palyginamojo vertinimo rezultatas (3,5) yra žemiausias kryptyje palyginus su kitų šalies universitetų edukologijos mokslo krypties įvertinimais.

Programos apraše nurodomos pagrindinės mokslinių tyrimų ir plėtros perspektyvos edukologijos kryptyje 2022-2026 m., plėtojant tokias temas: *Švietimo kaitos procesas; Ugdytinio gerovė ir ugdymosi sėkmė; Inovatyvios ugdymo technologijos ir didaktiniai sprendimai; Mokymasis visą gyvenimą; Pedagogų rengimas ir profesinė ūgtis*. Teigiama, kad kiekvienoje iš šių tematikų integruotas specialiosios pedagogikos aspektas.

Taip pat Apraše pateikiamos Universiteto vykdomų mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos sąsajos su programa *Specialioji pedagogika*, nurodant individualių mokslininkų bei mažų grupių atliekamų tyrimų tematikas. Šių tematikų dauguma (išskyrus tematiką *Mokymasis visą gyvenimą*) atitinka aukščiau nurodytas Universiteto mokslinių tyrimų ir plėtros tematikas, pvz., *Inovatyvios ugdymo technologijos ir didaktiniai sprendimai; Ugdytinio gerovė ir ugdymosi sėkmė; Švietimo kaitos pokyčiai; Pedagogų profesinė ūgtis*. Prie kiekvienos iš paminėtų tematikų nurodyti dalykai, kuriuose integruojami atliekamų tyrimų rezultatai ir paminėti joje dirbantys studijų krypties dalykų dėstytojai. Remiantis Apraše nurodytos informacijos analize, dauguma paminėtų dėstytojų tyrimus atlieka daugumoje vykdomų tematikų (pvz., tie patys dėstytojai nurodomi kaip atliekantys tyrimus trijose – penkiose tematikose ar jų potėmėse). Tačiau kai kurie kiti studijų krypties dalykų dėstytojai visai nenurodyti, jog atlieka tyrimus aukščiau nurodytose tematikose.

Ekspertų pastebėjimu, studijų krypties dalykus dėstančių dėstytojų įsitraukimas į daugumos nurodytų įvairių tematikų tyrimus kelia abejonių dėl tyrimų aprėpties ir realizavimo galimybės ir rodo, kad dalis dėstytojų, greičiausiai, dar nėra apsisprendę dėl aiškios tyrimo krypties.

Aprašo, priedų ir kitų dokumentų analizė rodo, kad daugumos dėstytojų publikacijos neatsispindi studijų krypties dalykų aprašų literatūros sąrašuose, t. y., iš 16 universitete nuolat dirbančių dėstytojų, numatytų dėstyti studijų krypties dalykus, tik keturi į dėstomų dalykų (penkių studijų krypties dalykų) sąrašus įtraukia po vieną savo publikaciją, iš kurių dvi publikuotos prieš daugiau nei 10 metų. Ekspertų vertinimu, 10 iš 24 nuolat dirbančių dėstytojų, numatytų dėstyti studijų krypties dalykus, moksliniai interesai ir publikacijos nėra tiesiogiai susiję su Programos specifika.

Pateikto edukologijos krypties mokslinės veiklos plano analizė rodo, kad planuojamos tyrimų tematikos nėra tiesiogiai siejamos su specialiąja pedagogika ar įtraukiuoju ugdymu.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.*

Universitete vykdomų mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos sąsajos su ketinama vykdyti studijų programa *Specialioji pedagogika* nurodomos Apraše akcentuojant, kad atliekami tyrimai siejasi su Programos specifika. Apraše pažymima, kad didaktikos aspektai Programoje siejami su šiuolaikinėmis technologijomis, remiamasi naujos kartos tyrimais; daug dėmesio skiriama tvarumo aspektui; įtraukusis ugdymas Programoje remiasi visuminiu požiūriu į vaiką ir jo situaciją; analizuojami moksliniais tyrimais pagrįsti meno terapijos metodai skirtingų poreikių turintiems vaikams.

Ekspertai pritaria, kad aukščiau paminėti aspektai yra svarbūs, tačiau, kaip rodo atlikta analizė, studijų dalykų turinys ne visais atvejais atliepia Apraše nurodytas orientacijas bei studijų programos *Specialioji pedagogika* specifika.

Išanalizavus prieduose (1 priedas) pateiktą Programos studijų krypties dalykų aprašų turinį pastebėta, kad dalies studijų krypties dalykų aprašuose nurodomi neseniai (mažiau nei prieš 10 metų) publikuoti privalomos ir rekomenduojamos literatūros šaltiniai, tačiau beveik pusėje dalykų nurodomi ne

naujausi literatūros šaltiniai, publikuoti prieš 10 ir daugiau metų. Tai leidžia manyti, kad tik dalies studijų dalykų turinys siejamas su naujesniais mokslo pasiekimais.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Į planuojamą mokslinę edukologijos mokslo krypties veiklą neįtrauktos specifinės, su specialiosios pedagogikos sritimi ir Programos specifika susietos tyrimų bei mokslo projektų tematikos.
2. Nenumatytos, neišgrynintos specifinės, tiesiogiai susietos su specialiosios pedagogikos sritimi tyrimų tematikos bei jose dirbančių tyrėjų grupės.
3. Studijų Programos turinys nėra grindžiamas naujausiomis šios srities mokslo žiniomis bei nuostatomis, į visų dalykų turinį įtraukiant ir Programos dėstytojų atliekamų tyrimų rezultatus.
4. Universiteto mokslininkų vykdomi edukologijos mokslo krypties tyrimai ir kita mokslo veikla bei mokslininkų akademinis aktyvumas ryškus socialinės pedagogikos srityje, tačiau pasigendama specialiosios pedagogikos srities mokslinių tyrimų bei šios srities mokslinės veiklos rezultatų.

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Universitete, kaip ir kitose šalies aukštosiose mokyklose, prašymų pateikimas ir priėmimas į studijų programą vyksta įstatymuose numatyta tvarka, teikiant prašymus per LAMA BPO.

Programos apraše nurodomi bendrieji reikalavimai stojimo ir priėmimo į valstybės finansuojamas ir į valstybės nefinansuojamas studijų programų vietas, taip pat kitos bendrosios sąlygos. Informacija apie priėmimo tvarką, konkursinį balą, minimalius reikalavimus stojantiesiems į valstybės finansuojamas ir valstybės nefinansuojamas vietas pateikiama Universiteto svetainėje, studijų mugėse, aptariama susitikimų su potencialiais studentais metu. Apraše pateikiama bendro pobūdžio praėjusio laikotarpio (2021 - 2022 metų informacija).

Ekspertai, susipažinę su Universiteto svetainėje pateikta informacija apie priėmimo į studijas tvarką⁹ pastebi, kad svetainėje pateikta išsami bendra informacija stojantiesiems bei specifinė informacija, ketinantiems rinktis konkrečias jau vykdomas Universitete studijų programas. Suprantama, kad programa *Specialioji pedagogika* bei reikalavimai į ją neviešinami Universiteto svetainėje, kol Programa yra vertinimo etape. Todėl būtų buvę tikslinga konkrečius reikalavimus stojantiesiems pateikti Apraše.

Ekspertų vertinimu, bendrieji studentų atrankos ir priėmimo kriterijai į studijas Universitete yra aiškūs, priėmimo procesas ir viešinimas organizuojamas tinkamai. Tačiau pasigendama informacijos apie reikalavimus stojantiesiems į ketinamos vykdyti studijų Programos studijas bei kaip priimtieji į studijų programą studentai bus supažindinami su studijų programa, reikalavimais ir kita informacija.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Apraše nurodyta, kad užsienyje įgytų kvalifikacijų pripažinimas atliekamas, vadovaujantis Universiteto užsienyje išduotų išsilavinimo dokumentų vertinimo ir akademinio pripažinimo tvarka (2018 m. Senato nutarimu Nr. 1SN-23). Informacija apie Užsienyje įgytų kvalifikacijų pripažinimo tvarką skelbiama Universiteto svetainėje. Užsienio kvalifikacijų vertinimo kriterijai skaidrūs, aiškūs ir nuosekliai taikomi. Nurodoma, kad užsienyje įgytų kvalifikacijų įvertinimas ir pripažinimas yra neatsiejama stojimo į Universitetą proceso dalis; Universitetas paslaugą teikia be papildomos įmokos.

⁹ www.mruni.eu/priemimo-taisykles-bakalauro-studijos/kaip-stoti/

Šios paslaugos kokybė stebima ir vertinama kaip integrali bendros Universiteto veiklos kokybės užtikrinimo dalis. Siekiant užtikrinti išorinę stebėseną ir skaidrumą, Universitetas kasmet SKVC pateikia ataskaitą apie pripažintas kvalifikacijas ir išsilavinimo dokumentų kopijas.

Universitete studijų kreditų pripažinimo tvarka yra viešai prieinama, aiškiai aprašyti kitose Lietuvos ir užsienio aukštosiose mokyklose įgytų studijų rezultatų pripažinimo principai. Universitetas, vadovaudamasis nustatytais šalies teisiniais dokumentais ir atitinkamais vidaus dokumentais, pripažįsta ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytus mokymosi pasiekimus.

Ekspertai patvirtina, kad Universitete užsienyje įgytų kvalifikacijų pripažinimo, studijų rezultatų įskaitymo tvarka yra aiškiai reglamentuota, informacija pateikiama prieinamai, paslauga studentams ir / arba stojantiejiems teikiama tinkamai.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.*

Programos apraše nurodomi įvairūs būdai ir atvejai, kuriais teikiama *akademinė, finansinė, socialinė, psichologinė ir asmeninė* parama ir konsultacinė pagalba studentams.

Pirmakursiams skirtas Akademių reikalų centro parengtas Studijų gidas, kuriame pateikta išsami informacija apie Universitetą, studijų tvarką, studijų finansavimo galimybes, akademinės etikos standartus, laisvalaikio veiklas, kur kreiptis iškilus įvairiems klausimams, ir kita. Ši informacija yra prieinama Universiteto svetainėje.

Akademinė parama. Remiantis Apraše pateikta informacija, akademiniais klausimais studentai gali kreiptis į „savo studijų programos vadovą“ (žr. Aprašo 180.), kuris įtrauktas į *Edukologijos ir pedagogikos studijų kryptių komiteto* (SKK) sudėtį (Aprašo 7 priedas). Individuali akademinė pagalba studentui numatyta teikti per studijų programos vadovą. Tačiau Programos apraše nėra paaiškintos studijų programos vadovo atsakomybės ir jo(jos) įtraukimo į SKK sudėtį procedūra. Tai nepaaiškėjo ir ekspertų susitikimo su Programos rengėjais metu.

Taip pat Apraše nurodoma, kad pagalbą studentams bendrais ir individualiais studijų klausimais suteikia „studijų vadybininkas“, su kuriuo studentai betarpiškai bendrauja, sprendami studijų metu kilusias problemas. Studijų vadybininkas turėtų suteikti studentui visą būtiną informaciją, susijusią su studijų organizavimu bei visokeriopą pagalbą visų studijų metu, padėdamas spręsti tiek bendras, tiek individualaus pobūdžio studentams kilusias problemas. *Ekspertų pastebėjimu*, „studijų vadybininko“ pareigybė Apraše taip pat neaprašyta. Taip pat nepaaiškinta, kaip studijų „programos vadovas“ ir „studijų vadybininkas“ dalijasi atsakomybėmis.

Finansinė parama. Programos apraše nurodoma, kad ypatingais atvejais studentui gali būti skiriama Universiteto socialinė stipendija. Papildoma finansinė parama teikiama atrinktiems studentams vyksti į Erasmus+ studijas ar praktiką užsienyje. Taip pat studentai turi galimybę gauti papildomą finansavimą išlaidoms, susijusioms su negalia ar specialiaisiais poreikiais. Studentai iš socialiai pažeidžiamų grupių arba specialiųjų poreikių turintys studentai gali gauti valstybės paramą, t.y., socialinę stipendiją arba specialią išmoką.

Universitete veikia paramos ir labdaros fondas, kurio paskirtis - remti studentus, atstovaujančius Universitetui tarptautiniuose konkursuose, praktiniuose-moksliniuose seminaruose, projektuose, forumuose, dalyvaujančius stažuotėse, tikslinėse vasaros stovyklose, tarptautinėse konferencijose, mokslinių draugijų, meno, sporto ar kitoje akademinėje veikloje.

Apraše nurodomos ir aprašomos įvairių rūšių stipendijos (pvz., *skatinamoji stipendija; vienkartinė skatinamoji stipendija; mecenato stipendija; tarptautinio ambasadoriaus stipendija; grupės koordinatoriaus stipendija* ir kt.), kurias ir už ką studentai gali gauti. Taip pat Universitete tam tikrais numatytais atvejais gali būti mažinamos įmokos už studijas iki 50 proc. arba studentas gali būti visiškai nuo jos atleidžiamas. Ekspertai patvirtina, kad informacija apie stipendijas pateikiama Universiteto svetainėje.

Socialinė parama. Apraše nurodyta, jog studentų interesai ir jų karjeros galimybės aptariamoms individualių konsultacijų metu. Kaip nurodyta Apraše, „VA“ (*ekspertų spėjimu, tai Viešojo administravimo*) studijų krypties dėstytojai bendradarbiauja su verslo atstovais ir nuolat informuoja Universiteto studentus apie laisvas darbo vietas ar specialistų paklausą.

Remiantis pateikta informacija, galima daryti prielaidą, kad studentai tinkamai ir laiku supažindinami su karjeros galimybėmis bei darbo pasiūlymais. Konsultacijos studentams teikiamos ir Universiteto Karjeros centre. Universitete veikia Sveikatos ir sporto centras; yra atviros ir laisvai prieinamos kiekvienam studentui puikiai įrengtos erdvės, pritaikytos mokytis savarankiškai individualiai ar bendradarbiaujant mažose grupėse, organizuoti socialinius renginius. Ekspertai tuo įsitikino vizito Universitete metu.

Psichologinę pagalbą nuotoliniu arba kontaktiniu būdu teikia Universiteto Bendruomenės gerovės centro Psichologinio konsultavimo skyrius. Universiteto bendruomenės nariams šešios konsultacijos per mokslo metus teikiamos nemokamai. Grupinių paslaugų metu teikiamos streso valdymo paslaugos, taikoma grupinė relaksacija ir pan.

Asmeninė parama. Studentams, turintiems individualių poreikių ir asmeninių mokymosi tikslų, sudaromos galimybės atskirus studijų dalykus studijuoti individualiai. Studijuojantiems atskirą dalyką individualiai, studijos nuotoliniu būdu organizuojamos numatant individualias arba nedidelių grupių konsultacijas su dėstytojais įvairiais būdais (Microsoft Teams ir kt.). Nurodoma, kad už savo asmeninius pasiekimus ir studijų kokybę yra atsakingi studentai ir klausytojai.

Ekspertų vertinimu, studentams tinkamai teikiama akademinė, finansinė, socialinė, psichologinė ir asmeninė parama ir yra pakankama ir veiksminga. Daug dėmesio skiriama studentų, turinčių negalią, poreikiams: nurodoma galimybė individualizuoti studijas, pritaikyti studijų akademinės sąlygas, pritaikyti studijų aplinką studentams su negalia ar individualiaisiais poreikiais. Studentai su negalia informuojami apie valstybės ir Universiteto skiriamas finansines paramos priemones ir kt.

Tačiau, atsižvelgus į tai, jog Apraše minimi „studijų programos vadovas“ ir „studijų vadybininkas“, bet išsamesnė informacija nepateikiama, lieka neaiškios šių darbuotojų funkcijos, atsakomybės bei vieta ketinamos vykdyti studijų Programos vadybos struktūroje.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.*

Programos apraše nurodomi informacijos apie studijas pateikimo ir studentų konsultavimo būdai. Nurodoma, kad studijų pradžioje su studentais susitinka studijų programos vadovas, kuris pristato studijų programos įgyvendinimo ir kitas studijų sąlygas. Numatoma, jog pirmųjų paskaitų metu studentai informuojami apie dalykų studijų rezultatus, studijų ir rezultatų vertinimo metodus. Taip pat studentams pateikiamas kiekvieno studijų dalyko aprašas. Universiteto tinklalapyje pateikiama informacija apie studijas. Siekiant užtikrinti, kad studentai gautų konsultacijas akademiniais klausimais, numatytas dėstytojų budėjimo laikas. Taip pat studentai gali kreiptis į dėstytojus ir elektroniniu paštu, arba į programą įgyvendinantį Edukologijos ir socialinio darbo institutą ar kitus Institutus, kurie užtikrina atskirų dalykų dėstymą. Numatytos įvairios studentų konsultavimo formos: klausimais auditorijoje; elektroniniais laiškais, informacinėje sistemoje „Studijos“ bei Moodle aplinkoje.

Studijuojantiems dalyką ar dalykus individualiai, studijos nuotoliniu būdu organizuojamos numatant individualias arba nedidelių grupių konsultacijas su dėstytojais virtualioje mokymosi aplinkoje. Studijų klausimais, nesusijusiais su konkrečiu dėstomo studijų dalyko turiniu, studentus konsultuoja ŽVFSF prodekanas studijoms ir / arba dekanas.

Ekspertų vertinimu, studentams informacijos apie studijas pateikiama pakankamai. Numatyti įvairūs ir tinkami studentų konsultavimo būdai.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Daug dėmesio skiriama studentų informavimui ir konsultavimui.
2. Akademinė, psichologinė, socialinė parama studentams yra gerai organizuota ir teikiama.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Nepateikti aiškūs reikalavimai bei priėmimo kriterijai stojantiesiems į ketinamos vykdyti studijų programos *Specialioji pedagogika* studijas.
2. Nėra iki galo aiški programos *Specialioji pedagogika* valdymo ir sprendimų priėmimo struktūra, nenumatyti atsakingi asmenys bei jų atsakomybės ir priemonės, kurios užtikrintų kokybišką studijų vykdymą.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.*

Programos apraše pateikiama informacija apie taikomas studijų formas ir būdus, mokymo(si) metodus, pasiekimų vertinimo metodus, kuriais studentai bus skatinami aktyviai dalyvauti studijų procese. Nurodoma, jog studijų procese taikomas į studentą orientuotas požiūris. Daug dėmesio skiriama studentų motyvavimui ir efektyviam įtraukimui į studijų procesą; paskaitos ir seminarai dažniausiai yra transliuojami, naudojant Moodle arba MS Teams platformas.

Nurodoma, kad dėstymo, studijavimo ir vertinimo metodai taikomi, atsižvelgiant į studijų dalykų tikslus, studijų rezultatus, studijų proceso eigą ir dėstymo bei vertinimo strategiją. Taikomi įvairūs studijų ir pasiekimų vertinimo metodai.

Ekspertų atlikta dalykų aprašų analizė leidžia teigti, jog, nepaisant nurodytos orientacijos į studentą, studijų procese studentams gali kilti sunkumų dėl nepakankamos kai kurių dalykų studijų rezultatų dermės su programos rezultatais bei mokymo(si) ir vertinimo metodais. Taip pat iššūkių gali kilti ir pradėjus profesinę veiklą, kadangi kai kurių dalykų studijose numatomi rezultatai nėra būdingi specialiojo pedagogo veiklai ir pan. (išsamus ekspertų vertinimas pateikiamas šio dokumento skyriuje 2.1. *Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo(si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas*).

Taip pat ekspertai atkreipė dėmesį į tai, jog, nors Programos apraše (p. 120) teigiama, kad studentai turi galimybę „pasirinkti jų individualius tikslus atitinkančias žinias ir gebėjimų ugdymąsi per pasirenkamus studijų dalykus“, tačiau Programoje pasirenkamųjų dalykų nėra numatyta.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.*

Universitetas daug dėmesio skiria studijų aplinkos gerinimui bei studijų sąlygų pritaikymui kiekvienam studentui, ypač turinčiam negalią ar individualiųjų bei specialiųjų poreikių. Taip pat studentai informuojami apie valstybės ir Universiteto skiriamas finansines paramos priemones. Studentų specialiųjų ir individualiųjų poreikių aptarimui numatytos konfidencialios konsultacijos. Specialiųjų poreikių turintiems ir socialiai pažeidžiamų grupių studentams sudaryta galimybė mokytis individualiai, jiems teikiamos individualios konsultacijos, studijų prieinamumui didinti numatytos galimybės naudotis virtualiomis mokymosi aplinkomis bei specializuotomis bibliotekos paslaugomis. Šiems asmenims sudarytos galimybės aktyviai integruotis į akademinės bendruomenės gyvenimą, dalyvauti moksliniuose renginiuose, studentų organizacijoje, kultūrinėje veikloje.

Ekspertai patvirtina, kad Universitete užtikrinamos tinkamos galimybės ir akademinės sąlygos studijuoti visiems studentams, taip pat ir studentams, turintiems individualiųjų ar specialiųjų poreikių, bei socialiai pažeidžiamų grupių studentams.

- *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

Programos apraše akcentuojama, kad Universitete daug dėmesio skiriama akademiniam sąžiningumui užtikrinti. Vadovaujamosi 2015 m. priimtu Akademinės etikos kodeksu, grindžiamu pagrindiniais Magna Charta Universitatum principais.

Remiantis nurodoma informacija, Universitete netoleruojamas jokios formos akademinis nesąžiningumas. Numatytos sąžiningos konkurencijos principo pažeidimo ar kito pobūdžio akademinio nesąžiningumo pasireiškimo prevencijos priemonės, tokios kaip: studentai įvairiais būdais informuojami apie akademinio sąžiningumo užtikrinimą; dėstytojai rengia publikacijas akademinio sąžiningumo klausimais; studentų atstovybės Akademinų ir socialinių reikalų komitetas organizuoja informacinius renginius apie akademinį sąžiningumą ir pan. Taip pat, Universiteto biblioteka organizuoja studentų mokymus apie akademinio sąžiningumo įgyvendinimo priemones, (pvz., „Nuorodų valdymo priemonės: Mendeley ir Zotero“). Universitete įdiegta OXSICO antiplagiato tikrinimo sistema.

Programos apraše pažymima, kad Universitetas vykdo nediskriminacinę studijų ir mokslinių tyrimų politiką, kaip nustatyta Akademinės etikos kodekse. Lyčių lygybė užtikrinama, remiantis nacionalinėmis rekomendacijomis Lietuvos aukštojo mokslo institucijoms (dėl priėmimo į studijas, studijų proceso metu, studijų rezultatų vertinimo, stipendijų skyrimo, bendrabučio vietų ir kitais su studijomis susijusiais klausimais).

Ekspertų vertinimu, Universitete akademinio sąžiningumo ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo priemonės yra pakankamos.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.*

Remiantis Apraše nurodytos informacijos analize, galima teigti, kad Universitete yra numatyta aiški apeliacijų ir skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų tvarka. Ir studentai, ir dėstytojai, esant reikalui, skundą dėl studento ar darbuotojo teisių pažeidimo pagal šios politikos normas galima pateikti Universiteto Bendruomenės gerovės centrui. Taip pat veikia Universiteto Apeliacinė komisija, kuriai apeliacijas galima pateikti aiškiai nurodytais atvejais (pvz., studentai į šią komisiją gali kreiptis dėl: sprendimo nepriimti į Universitetą; egzamino ir metinio darbo gynimo procedūrų ir kt.). Numatyti apeliacijos nagrinėjimo sprendimo priėmimo terminai. Nurodyta, kad studentas, manydamas, kad jo teisės ir teisėti interesai pažeisti, gali teikti skundą Universiteto nuolatinei Ginčų komisijai arba dėl galimų akademinės etikos pažeidimų tiesiogiai kreiptis į Akademinės etikos priežiūros komisiją.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Universitete ypatingas dėmesys skiriamas akademiniam sąžiningumui užtikrinti ir nediskriminavimo politikos nuostatoms įgyvendinti.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Nėra visiškai aiškūs krypties dalykų studijų rezultatai, taip pat nepakankama dalykų studijų rezultatų dėmė su programos rezultatais bei mokymo(-si) ir vertinimo metodais, todėl neaišku, ar ir kaip studentai galės įgyti specialiojo pedagogo veiklai būtinas kompetencijas.
2. Programoje *Specialioji pedagogika* nenumatyti pasirenkamieji studijų dalykai.

2.5. DĚSTYTOJAI

- *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.*

Programos Apraše (139.) nurodoma, kad specialiosios pedagogikos studijas vykdys tyrėjų ir praktikų komanda. Programą įgyvendins 33 dėstytojai (numatomų dėstytojų sąrašas pateiktas Aprašo 6 lentelėje), iš kurių, kaip nurodoma Apraše, 24 (70,6 proc.) turi mokslinį laipsnį humanitarinių ir socialinių mokslų srityse. 29 dėstytojai dėstys specialiosios pedagogikos krypties studijų dalykus, vadovaus studentų praktikoms, baigiamiesiems darbams. Iš viso Programą įgyvendins 10 profesorių, 10 docentų, 13 lektorių. Krypties studijų dalykų dėstytojai vidutiniškai dėstys po du studijų dalykus ir vadovaus pedagoginių studijų ir / ar bakalauro baigiamiesiems darbams. Krypties dėstytojai turi iki 23,6 metų praktinio darbo patirties.

Ekspertai patvirtina, kad dėstytojų, ketinančių dėstyti studijų programoje *Specialioji pedagogika*, sudėtis pagal skaičių bei mokslinį laipsnį atitinka teisės aktų reikalavimus (LR Švietimo ir mokslo ministro 2023 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. V-953 patvirtinta nauja Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų redakcija).

Ekspertų atlikta pateiktų dokumentų (Aprašo, priedų ir kt.) analizė rodo, kad specialiosios pedagogikos studijas vykdys 16 nuolat Universitete dirbančių dėstytojų (15 iš jų yra mokslininkai), dirbančių ne mažiau kaip puse etato ir ne mažiau kaip trejus metus (t.y., 48,5 proc. visų dėstytojų), bei 13 dėstytojų, dirbančių kituose šalies (3) ir užsienio universitetuose (3) ir praktikų, dirbančių švietimo ir ugdymo sektoriaus institucijose (7). Analizė taip pat rodo, kad iš numatomų 16 nuolatinių dėstytojų, kurie dėstys studijų krypties dalykus (kaip nurodyta Aprašo 29.) ir dirbančių ne mažiau kaip 0,5 etato bei ne mažiau kaip trejus metus Universitete, tik keturių dėstytojų moksliniai interesai ir publikacijos yra susiję su specialiosios pedagogikos sritimi, o dviejų moksliniai interesai yra artimi, nors tiesiogiai ir nėra susiję su specialiosios pedagogikos sritimi. Šešių dėstytojų moksliniai interesai ir publikacijos siejasi su socialinės pedagogikos sritimi.

Ekspertų pastebėjimu, iš Apraše nurodytų 24 studijų krypties dalykų, šešis dalykus (*Lyderystė ugdymo procese; Bakalauro baigiamasis darbas; Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai; Tyrimo duomenų apdorojimo programos; Vaiko teisių apsauga; Vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimus, ugdymas; Žaidybinimo metodai ir technologijos*) dėstys Universitete nuolat dirbantys dėstytojai, kurių moksliniai interesai ir publikacijos nėra susiję su Programos specifika.

Nuolat Universitete dirbantys dėstytojai, kurių moksliniai interesai ir publikacijos siejasi su specialiosios pedagogikos sritimi, dėstys 10 studijų krypties dalykų, tokius kaip: *Negalių fenomenas visuomenėje ir žmogaus teisių kontekste; Įtraukusis ugdymas ir universalus dizaino ugdyme pagrindai; Vaikų, turinčių, regos sutrikimus ir kurčneręgystę, ugdymas; Vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimus, ugdymas; Alternatyvioji ir augmentinė komunikacija; Sociokultūrinio ugdymo pagrindai; Vaikų, turinčių judesio ir padėties sutrikimus, ugdymas, Meno terapijos metodai specialiajame ugdyme; Neuropsichologijos pagrindai; Vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimus, ugdymas.*

Universitete nuolat nedirbantys dėstytojai dėstys kitus aštuonis studijų krypties dalykus:

1. *Specialiosios pedagogikos pagrindai* (dėstys mokslininkė ir praktikė, kurių moksliniai / akademiniai interesai susiję su socialine pedagogika);
2. *Sisteminis vaiko pažinimas ir psichopedagoginis vertinimas* (dėstys lektorė, kurios moksliniai interesai iš dalies siejasi su specialiosios pedagogikos sritimi);
3. *Ankstyvasis vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas* (dėstys mokslininkė, kurios moksliniai interesai siejasi socialine pedagogika, ir praktikė);
4. *Vaikų, turinčių kompleksinę negalią, ugdymas* (dėstys kolegijos lektorė, kurios akademinė sritis siejasi su socialine pedagogika);

5. *Vaikų, turinčių intelekto sutrikimus, ugdymas* (dėstys mokslininkė iš užsienio universiteto bei praktikė);
6. *Vaikų, turinčių klausos sutrikimus, ugdymas* (dėstys mokslininkė iš užsienio ir praktikė, kurių moksliniai ir praktiniai interesai susiję su specialiąja pedagogika ir dėstomu dalyku);
7. *Vaikų, turinčių mokymosi sutrikimų ir sunkumų, ugdymas* (dėstys praktikė);
8. *Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimus, ugdymas* (dėstys praktikė).

Ekspertų vertinimu, tik 10 iš 24 studijų krypties dalykų, dėstys nuolat Universitete dirbantys dėstytojai, kurių moksliniai interesai ir publikacijos siejasi su specialiosios pedagogikos sritimi; 6 studijų krypties dalykus dėstys Universitete nuolat dirbantys dėstytojai, daugumos kurių moksliniai interesai susiję su socialinės pedagogikos sritimi, ir nėra susiję su programos *Specialioji pedagogika* specifika.

Universitete ne nuolat dirbantys dėstytojai ir praktikai, kurių dauguma mokslinių tyrimų nevykdo, dėstys 8 studijų krypties dalykus (paminėtus aukščiau). Svarbu pažymėti, kad būtent ne nuolat Universitete dirbančių dėstytojų ir praktikų dėstomi dalykai sudaro programos *Specialioji pedagogika* branduolį, todėl tikėtini studijų rezultatų įgyvendinimo iššūkiai. Taip pat iššūkių, įgyvendinant programą *Specialioji pedagogika*, gali kilti ir dėl vyraujančios dėstytojų socialinės pedagogikos, bet ne specialiosios pedagogikos mokslinių interesų orientacijos.

Ekspertai, išanalizavę Aprašą, priedus (dėstytojų CV ir kt.), patvirtina, kad dauguma Programos dėstytojų vykdo aktyvią mokslinę veiklą, mokslinius straipsnius publikuoja tarptautiniuose periodiniuose leidiniuose, įtrauktuose į „WoS“ bei „Scopus“ duomenų bases, dalyvauja Erasmus + dėstytojų vizituose, kitose stažuotėse, taip pat taikomųjų mokslinių tyrimų projektuose pagal 2016–2020 m. prioritetinių mokslinių tyrimų srities *Socialinės inovacijos globaliam augimui* programą. Šiuo metu dauguma dėstytojų priklauso Universiteto Socialinių inovacijų tyrimų tinklo Mokymosi visą gyvenimą tyrimų laboratorijai ir vykdo mokslinę veiklą pagal programą *Atsparumas, tvarumas ir pažangos perspektyvos*. Akivaizdu, kad Programoje dėstantys dėstytojai yra savo srities žinovai bei pripažinti ekspertai, tačiau daugiausiai socialinės pedagogikos srityje, bet ne specialiosios pedagogikos srityje.

- *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

Universitete daug dėmesio skiriama dėstytojų kompetencijoms tobulinti. Atnaujinamos dėstytojų įdarbinimo sąlygos, keliami aukštesni reikalavimai, pvz., turėti publikacijų leidiniuose, įtrauktuose į WoS ar Scopus duomenų bases ir pan.. Universitete kuriama unifikuota mokymų platforma, atskirta nuo studijų platformos, kurioje bus organizuojami ir mokymai dėstytojams. Studijų krypties dėstytojai yra dalyvavę įvairiuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose užsienyje: Belgijoje, JAV, Latvijoje, Slovakijoje, Tanzanijoje, Izraelyje, Portugalijoje, Danijoje, Airijoje.

Programos Apraše tai pat nurodoma, kad Universiteto akademinis personalas gali ir yra raginamas dalyvauti įvairiose tarptautinėse mobilumo programose, tokiose, kaip: personalo mobilumas dėstytojų ar mokymuisi pagal „Erasmus+“ programą šios programos šalyse (KA103) ir šalyse partnerėse (KA107); personalo mobilumas pagal „NordPlus“ programą; LMT administruojamos ir finansuojamos veiklos, pvz., mokslininkų vizitų finansavimas (LINO LT); stažuotės, mokymai ar vizitai pagal dvišalius Universiteto susitarimus ar kitas specializuotas programas, pvz., Fulbright Scholar, DAAD, Šveicarijos vyriausybės stipendijos ir kt. Personalo mobilumas, finansuojamas ir iš kitų nacionalinių ir tarptautinių projektų. Informacija apie stažuotes, mobilumą ir kt. skelbiama Universiteto svetainėje, platinama vidiniais komunikacijos kanalais, socialinėse medijose.

Ekspertai patvirtina, kad Universitete yra tinkamos sąlygos dėstytojų kvalifikacijai tobulinti. Peržiūrėjus numatytą Programos dėstytojų CV, galima teigti, kad dauguma dėstytojų dalyvauja įvairiuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose ir mokymuose, tačiau tik keletas Universiteto

dėstytojų tobulino kvalifikaciją renginiuose, susijusiuose su specialiosios pedagogikos ar įtraukiojo ugdymo tematikomis.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programos dėstytojai vykdo aktyvią mokslinę veiklą ir yra savo srities žinovai bei pripažinti ekspertai daugiausiai socialinės pedagogikos srityje.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Studijų programoje *Specialioji pedagogika* numatytų dėstytojų komandoje yra palyginti nedaug nuolat Universitete dirbančių dėstytojų, kurie vykdo mokslinius tyrimus bei rengia publikacijas su specialiaja pedagogika susijusioje srityje ir gali užtikrinti Programos įgyvendinimo kokybę ir tvarumą.
2. Nepagrįsta, kaip studijų krypties dalykus, sudarančius programos *Specialioji pedagogika* branduolį, dėstantys dėstytojai-praktikai, turintys nedaug ar visai neturintys akademinio darbo universitete patirties bei ne nuolat Universitete dirbantys dėstytojai, užtikrins studijų Programos įgyvendinimo kokybę.
3. Nepakankamai atskleista, kaip daugelio Programos dėstytojų mokslinės ir didaktinės kompetencijos, siejamos su socialine pedagogika, užtikrins Programos studijų rezultatų įgyvendinimą bei su studijų programa *Specialioji pedagogika* susijusių mokslinių tyrimų bei studijų kokybę.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.*

Remiantis Programos aprašu ir kita pateikta informacija bei ekspertų pastebėjimais vizito metu, Universitete yra pakankama infrastruktūra, leidžianti užtikrinti efektyvų mokymosi procesą: pvz., tinkamai įrengtos įvairaus dydžio auditorijos, pritaikytos srautinėms paskaitoms, seminarams; kai kurios auditorijos pritaikytos keisti jose esančių baldų išdėstymą; įrengtos kompiuterinės darbo vietos studentams. Visos auditorijos yra atnaujintos ir aprūpintos vizualizacijos įranga. Veikia bevielės kompiuterių tinklas, apimantis visas Universiteto vidaus erdves ir Studentų namus, teikiamos įvairios IT paslaugos. Visa tai sudaro galimybę pasirinkti auditoriją ar kitą mokymosi erdvę, atsižvelgus į numatytus dalyko mokymo(si) metodus. Universitete plačiai naudojama virtuali mokymosi aplinka (Moodle), kurioje studentams pateikiama dalykų studijų informacija, studijų medžiaga skaitmeniniu formatu bei užduotys.

Universitete veikia moderni akademinė biblioteka, kurioje yra devynios skaityklos su kompiuterinėmis darbo vietomis, elektroniniais ištekliais, skaitytuvais, spausdintuvais, kopijavimo aparatais. Bibliotekos ištekliai formuojami atsižvelgiant į Universiteto studijų kryptis ir programas, mokslinių tyrimų sritis ir akademinės bendruomenės poreikius, perkama naujausia mokslinė literatūra, prenumeruojamos svarbiausios duomenų bazės. Daugumą bibliotekos elektroninių išteklių galima pasiekti per vietinį tinklą. Akademinė bendruomenė „EzProxy“ ryšiu turi nuotolinę prieigą prie prenumeruojamų bibliotekos išteklių. Skaitytojai gali pasirinkti iš kelių erdvių, kurios geriausiai atitiktų jų poreikius. Centrinio pastato biblioteka veikia šešias dienas per savaitę, o sesijos metu bibliotekos darbo laikas pratęsiamas.

Vizito metu ekspertai įsitikino, jog Universiteto fizinės aplinkos sudaro tinkamas sąlygas studijuoti kontaktiniu būdu ar mokyti savarankiškai. Universiteto infrastruktūra pritaikyta studentų poreikiams, žmonėms su judėjimo ir regos negalia: įrengti keltuvai, specializuotos kompiuterizuotos

darbo vietos bibliotekoje. Įrengti du įėjimai į centrinį Universiteto pastatą, kurie yra pritaikyti žmonėms su specialiaisiais poreikiais; į patalpas galima patekti ir liftu. Programos rengėjai patvirtino, kad Programos vykdymui ir efektyviam mokymuisi fiziniai, infrastruktūros, informaciniai ir finansiniai ištekliai yra tinkami ir pakankami. Ekspertai vertinamojo vizito metu turėjo galimybę tuo įsitikinti.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

Universitete studijų programų vykdymui reikalingų išteklių planavimu rūpinasi padaliniai, atsakingi už materialiuosius ir informacinius išteklius. Šių padalinių darbuotojai renka ir analizuoja kiekybinę ir kokybinę informaciją, rūpinasi išteklių atnaujinimu ir papildymu, rengia metinius viešųjų pirkimų planus.

Apraše bei vertinamojo vizito metu pateikta informacija ir infrastruktūros apžiūra leidžia teigti, kad Universitete reguliariai atnaujinamos informacinės kompiuterinės technologijos ir priemonės bei programinė įranga.

Studijų krypties akademinis personalas renka informaciją apie neseniai išleistas studijoms reikiamas knygas ir elektroninių duomenų bazių poreikius, pateikia reikalingų šaltinių sąrašus Informacijos išteklių įsigijimo grupei. Paraiškas viešiesiems pirkimams biblioteka formuoja 2–3 kartus per metus. Nuo 2021 m. diferencijuojamas fakultetų, institutų ir studijų krypties studijų medžiagos biudžetas, kad naujos medžiagos pirkimas būtų efektyvesnis.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Universitetas turi labai gerus Programos vykdymui reikiamus fizinius, informacinius ir infrastruktūros išteklius.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.*

Programos apraše pristatyta Universiteto vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema, kuri veikia remiantis Universiteto Statutu ir Universiteto studijų ir mokslo kokybės politikos ir vidinės kokybės užtikrinimo sistemos nuostatais, ir, kaip nurodoma, atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatas ir gaires.

Universiteto studijų ir mokslo kokybės politikos ir vidinės kokybės užtikrinimo sistemos nuostatai deklaruoja Universiteto studijų ir mokslo kokybės politikos nuostatas, vidinio kokybės užtikrinimo sistemos principus, paskirsto atsakomybę tarp pagrindinių sistemos grandžių. Universiteto kokybės užtikrinimo nuostatos įgyvendinamos per vidinio kokybės užtikrinimo sistemos procesus, kuriuose vidiniai ir (kai tai reikalinga) išoriniai dalininkai prisiima atsakomybę ir dalyvauja užtikrinant kokybę visuose Universiteto lygmenyse. Pagrindinis vidinio kokybės užtikrinimo sistemos procesus reguliuojantis dokumentas yra MRU vidinės studijų kokybės vadybos reglamentas.

Remiantis pateikta informacija, Pedagogikos studijų programų vadybą įgyvendina ESDI direktorius, Žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto studentų skyriaus vadybininkas, Studijų krypties komitetas (SKK) ir studijų programos vadovas. Apraše (177.) pažymima, kad svarbiausios studijų krypties studijų kokybės užtikrinimo veiklos yra orientuotos į SKK, dėstytojų ir kitų Universiteto personalo narių, studentų ir socialinių dalininkų bendradarbiavimą.

Apraše pateikta informacija apie žmonių ir materialiuosius išteklius efektyviam studijų programos valdymui ir tobulinimui. Pristatyta SKK sudėtis (žmonių ištekliai) bei sudėties keitimo sąlygos.

Išanalizavus Edukologijos ir pedagogikos studijų krypčių komiteto sudėtį (7 priedas), nustatyta, kad Studijų krypties komitete dominuoja *Edukacinių technologijų valdymo magistrantūros studijų programos* dėstytojų bei studentų ir alumnų atstovai (iš viso - 6 iš 16 asmenų sąrašo); po vieną atstovą iš *Socialinės pedagogikos* bakalauro studijų programos (programos vadovė ir studentė); keli kiti nariai pristatomi kaip Edukologijos ir socialinio darbo instituto dėstytojai. Tikėtina, kad į šį SKK bus įtraukti ketinamos vykdyti Programos atstovai, bet Apraše nepaaiškinta, kokie žmonių ir materialieji ištekliai numatyti efektyviam studijų programos *Specialioji pedagogika* valdymui ir tobulinimui (neaptikta paaiškinimų nei apie numatomą programos vadovą, nei apie kandidatus tapti SKK nariais).

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.*

Remiantis Apraše pateikta informacija, galima teigti, kad studentai ir dėstytojai dalyvauja studijų programų kokybės vertinimo ir tobulinimo veiklose. SKK studentų atstovai teikia pasiūlymus dėl studijų proceso tobulinimo. Programos apraše taip pat pažymima, kad darbdaviai tiesiogiai dalyvauja studijų programų tobulinimo veikloje per praktiką ir bakalauro baigiamųjų darbų gynimuose, taip pat dalyvauja SKK veikloje. Su darbdaviais sudarytos bendradarbiavimo sutartys. 5 priede pateikiamas 87 socialinių dalininkų bei socialinių partnerių sąrašas.

Programos apraše nurodoma, jog socialiniai dalininkai dalyvavo ir šios studijų Programos rengime. Ekspertų grupės vizito metu į Universitetą kai kurie susitikime dalyvavę socialiniai partneriai patvirtino, kad jie remia rengiamą studijų Programą, tačiau su jos Aprašu ir priedais nėra susipažinę.

Programos rengėjų teigimu, ateityje numatomas bendradarbiavimas su socialiniais dalininkais, įtraukiant juos į nuolatinę Programos įgyvendinimo monitoringo sistemą. Numatomas socialinių dalininkų atstovų dalyvavimas specialistų rengimo procese, taip pat bendrų mokslinių ir praktinių renginių organizavimas, metodinių priemonių praktikams rengimas.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Daug dėmesio Universitete skiriama vidinio vertinimo periodiškumui.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Neatskleista, kaip būtų keičiama Studijų krypties komiteto sandara pradėjus įgyvendinti studijų programą *Specialioji pedagogika* bei kaip būtų užtikrinamas Programos atstovavimas Studijų krypties komitete.
2. Neapibrėžtos studijų Programos vadovo atsakomybės, siekiant užtikrinti efektyvų studijų programos *Specialioji pedagogika* valdymą ir tobulinimą.
3. Nenurodyta, kokiais kriterijais remiantis bus atrinkti ketinamos vykdyti studijų Programos socialiniai dalininkai studijų turinio ir proceso kokybei užtikrinti.

III. REKOMENDACIJOS

1. Rekomenduojama studijų programos *Specialioji pedagogika* turinį grįsti socialiniu negalios modeliu bei orientacija į specialiąją pedagoginę pagalbą, vengiant orientacijos į sutrikimą ir klinikinį negalios modelį.
2. Programos studijų krypties dalykų bloko sudėtį bei studijų krypties dalykų ir praktikų turinį būtų tikslinga perkonstruoti taip, kad studijų turinys užtikrintų specialiajam pedagogui būtinas kompetencijas.
3. Programos sandarą, turinį bei kontaktinių ir savarankiškų studijų valandų santykį rekomenduojama patikslinti, laikantis teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų.
4. Programos rezultatus ir daugelio studijų dalykų rezultatus tikslinga suderinti tarpusavyje; taip pat tikslinga suderinti studijų metodus ir vertinimo metodus, atsižvelgiant į numatytus dalyko studijų rezultatus ir turinį, bei subalansuoti daugumos studijų krypties dalykų apimtis kreditais ir numatomų dalykų rezultatų skaičiumi.
5. Rekomenduojama išgryninti planuojamų mokslinių tyrimų kryptis ir į planuojamą mokslinę edukologijos mokslo krypties dėstytojų veiklą įtraukti specifines, su specialiosios pedagogikos sritimi siejamas tyrimų bei mokslo projektų tematikas.
6. Rekomenduojama studijų Programos turinį grįsti naujausiomis šios srities mokslo žiniomis bei nuostatomis, į visų dalykų turinį įtraukiant ir Programos dėstytojų atliekamų tyrimų rezultatus.
7. Derėtų patikslinti reikalavimus bei priėmimo kriterijus stojantiesiems į ketinamos vykdyti studijų programos *Specialioji pedagogika* studijas.
8. Studijų individualizavimui tikslinga pasiūlyti bent keletą pasirenkamųjų studijų krypties dalykų.
9. Programos įgyvendinimo kokybei ir tvarumui užtikrinti į studijų programos *Specialioji pedagogika* vykdytojų komandą būtų tikslinga įtraukti kuo daugiau nuolat Universitete dirbančių dėstytojų, kurie vykdo mokslinius tyrimus bei rengia publikacijas su specialiaja pedagogika susijusioje srityje.
10. Tikslinga rasti galimybę, kad studijų krypties dalykus dėstyti dėstytojai mokslininkai (ar kartu su praktikais), o ne vieni praktikai, turintys nedaug ar visai neturintys akademinio darbo universitete patirties.
11. Rekomenduojama aiškiau apibrėžti programos *Specialioji pedagogika* valdymo ir sprendimų priėmimo struktūrą, atsakingus asmenis bei jų atsakomybes ir priemones, kurios užtikrintų kokybišką Programos studijų vykdymą.
12. Bendradarbiaujant su socialiniais dalininkais ir socialiniais partneriais būtų tikslinga numatyti jų įsitraukimo būdus į vidinį studijų programos *Specialioji pedagogika* kokybės užtikrinimą, kurie leistų stiprinti grįžtamąjį ryšį ir tobulinti studijų programą.
13. Rengiant ketinamos vykdyti studijų programos Aprašą, būtų pravartu laikytis *Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodikos (2019)* 1 priede nurodytos struktūros. Taip pat derėtų nurodyti Aprašo rengimo grupę bei atkreipti dėmesį į teksto kokybę, nepaliekant korektūros klaidų.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS

Mykolo Romerio Universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Specialioji pedagogika* vertinama neigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	1
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	2
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	2
6	Studijų materialieji ištekliai	4
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	3
	Iš viso:	18

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

3-Gerai (sritis plėtojama sistemiskai, be esminių trūkumų)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupės vadovė:

Prof. dr. Stefanija Ališauskienė

